

////////////////////////////////////

Vlaamse Brede Heroverweging

Projectgroep Sociale Correcties

////////////////////////////////////

Datum: 31.08.2021

Status: Definitief

Inhoud

Afkortingen	3
1 Inleiding	4
2 Onderzoeksopzet	5
2.1 Definitie	5
2.2 Onderzoeksvragen	5
2.3 Plan van aanpak	6
3 Beschrijving van de sociale correcties	7
3.1 Staalkaart van de sociale toeslagen en correcties	7
3.2 Inkomensbegrippen	11
3.3 Beschrijvende fiches	12
3.3.1 Arbeidsmarkt en onderwijs	14
3.3.2 Opgroeien	24
3.3.3 Zorg en welzijn	30
3.3.4 Justitie	34
3.3.5 Mobiliteit	35
3.3.6 Huisvesting	38
3.3.7 Energie en water	47
4 Vervolgstappen	54
Bibliografie	55
Bijlagen	56

Afkortingen

Afkortingen – Inkomen

ABI	Afzonderlijk Belastbare Inkomsten
BBI	Bruto Belastbaar Inkomen
BV	Bedrijfsvoorheffing
BV	Roerende voorheffing
GBI	Gezamenlijk Belastbaar Inkomen
IGO	Inkomensgarantie voor ouderen
IINT	Inkomsten uit een Europese of internationale instelling, vrijgesteld van belasting
IVT	Inkomen vervangende tegemoetkoming voor gehandicapten
KI	Kadastraal Inkomen
NBI	Netto Belastbaar Inkomen
OV	Onroerende voorheffing
TNI	Totaal Netto Inkomen
VVI	Niet-belastbare Vervangingsinkomen

Afkortingen – organisaties

CREG	Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
SHM	Sociale Huisvestingsmaatschappij
SVK	Sociaal Verhuurkantoor
VME	Vereniging van Mede-Eigenaars
VO	Vlaamse overheid
VWF	Vlaams Woningfonds

Afkortingen – andere

CBE	Centrum voor basiseducatie
CVO	Centrum voor volwassenenonderwijs
ITK	Inkomenstarief Kinderopvang
ODV	Openbare Dienstverplichting
VWO	Volwassenenonderwijs

1 Inleiding

De Vlaamse Brede Heroverweging voorzag niet alleen 10 projectgroepen (om de uitgaven per beleidsdomein door te lichten aan de hand van een minimale set aan vragen) maar heeft ook 1 VO-brede projectgroep ingericht voor sociale toeslagen en kortingen. De samenstelling van de VO-brede projectgroep is bepaald door de stuurgroep, waarin elk beleidsdomein kan deelnemen.

De bedoeling van de VO-brede projectgroep was vooreerst een samenhangend overzicht te bieden van de diverse huidige sociale toeslagen en kortingen: Wat hebben we allemaal in aanbieding? Hoe interageren desgevallend de diverse sociale toeslagen en kortingen met elkaar en met huidige fiscale regelingen? Zijn er effecten op de participatie-aanslagvoeten? Zijn er inkomensvallen? Met als doel om vervolgens te onderzoeken of er efficiëntiewinsten mogelijk zijn via een meer geaggregeerde benadering of door het terugdringen van de overheadkosten *tout court*.

Dit eindverslag brengt de huidige sociale toeslagen en kortingen in kaart, zowel de criteria, de doelstellingen als de budgettaire impact en het aantal begunstigten. Op basis van die analyse worden ook al een aantal aanbevelingen gedaan voor vervolgonderzoeken m.b.t. de beleidsdomein-specifieke kortingen en toeslagen. In een eigen vervolgtraject van deze projectgroep wordt gekeken naar de spreiding van de weerhouden sociale toeslagen en kortingen over de diverse inkomenscategorieën en hun samenhang met de bestaande fiscale regelingen alsook naar een harmonisering van concepten (inkomen, gezinssamenstelling) over de diverse toeslagen en kortingen heen. Op basis van die analyse kan vervolgens de piste van het verder aggregeren of fiscaliseren worden onderzocht, alsook input worden aangeleverd voor de vervolgonderzoeken binnen de betrokken beleidsdomeinen.

Sociale correcties hebben betrekking op alle regelingen die gelieerd zijn aan de hoogte van het inkomen/vermogen(selementen) of bepaalde statuten die gelden bovenop de generieke regelgeving. In het kader van de Vlaamse Brede Heroverweging worden de sociale correcties binnen de bevoegdheden van de Vlaamse regering onderzocht. Beleid dat net buiten deze bevoegdheden valt, maar een significante impact heeft op de efficiëntie en effectiviteit van bepaalde Vlaamse sociale correcties valt eveneens binnen de scope van het onderzoek, teneinde hiaten en overlappen in de huidige bevoegdheidsverdeling in kaart te brengen (cfr. algemene onderzoeksvragen VBH).

We streven ernaar een totaalbeeld te genereren dat weergeeft:

- wie recht heeft op welke toeslag;
- op basis van welke determinanten;
- hoe dit zich verhoudt ten opzichte van de gehele populatie;
- welke rationalisering er mogelijk zijn;

In de onderzoeksopzet wordt de definitie verder toegelicht, de onderzoeksvragen en de huidige stand van zaken. Waarna een clustering volgt van de voornaamste sociale correcties.

2 Onderzoeksopzet

2.1 Definitie

Onder **sociale correcties** verstaat de Algemene stuurgroep regelingen die gelieerd zijn aan de **hoogte van het inkomen/vermogens(elementen)** of aan een **statuut** (bv. werkloos, gepensioneerd, gehandicapt, ...) en die bovenop of naast de generieke regelingen komen die bestaan binnen de diverse beleidsdomeinen.

De stuurgroep aanziet ook regelingen, die ingrijpen op de belasting als een mogelijke sociale correctie, die dienen gerapporteerd te worden. Regelingen die gelieerd zijn aan het vermogen van personen worden echter niet in aanmerking genomen. De fiscale uitgaven, die te maken hebben met alle gewestbelastingen, kunnen gerelateerd zijn aan vermogen-aanschaf of -overdracht, maar vallen bijgevolg niet onder de definitie, die de Algemene Stuurgroep heeft gedefinieerd.

Regelingen i.v.m. inkomstenbelastingen (niet gelieerd aan bedrijfseconomische objectieven, worden in het kader van VBH door het beleidsdomein EWI in ogenschouw genomen) betreffen:

- de woonbonus: Dit betreft een aflopend systeem, waarop reeds werd ingegrepen. Nogmaals deze aflopende regeling een tweede maal aanpassen, lijkt volstrekt tegen de principes van rechtszekerheid in te gaan en wordt dus niet voorgesteld.
- de dienstencheques: de belastingvermindering is vast, ongeacht het inkomen en wordt zo het inkomen te laag is, omgezet in een terug betaalbaar belastingkrediet zodat het inkomensonafhankelijk is. Die regeling komt aan bod bij de analyse van de fiscale uitgaven in de projectgroep van FB.

2.2 Onderzoeksvragen

Twee luiken zijn voorzien in de onderzoeksopdracht zoals omschreven door de stuurgroep VBH:

1. Totaalbeeld van de sociale correcties

- a) De relatieve frequentie in de inkomensverdeling van bepaalde inkomenscategorieën: *type A met x aantal kenmerken (inkomen, statuut y) krijgt totaliteit aan correcties (en is representatief voor x% van de populatie in Vlaanderen).*
 - Aantal begunstigden per sociale correctie en verdeling naargelang de determinanten
 - Totale kost (VEK) per sociale correctie
 - Administratieve kost per sociale correctie of cluster
- b) Berekenen netto waarde (of range) per sociale correctie (€)/ begunstigde
 - Microbenadering: In kaart brengen van het risico op promotieval, werkloosheidsval,... (welvaartsverlies)
 - Macrobeenadering: Globaal effect per inkomensklasse

In voorgestelde analyse wordt bekeken wat de impact is op het netto-inkomen wanneer een bepaald inkomen of statuut aanleiding geeft tot sociale voordelen. Dit kan worden onderzocht voor een range aan bruto inkomens en statuten, in acht genomen dat elke sociale correctie ook een specifiek doel nastreeft.

2. Domein overschrijdende opties

- a) Onderzoek: een basisbehoefte toeslag of uitkeerbare heffingskortingen al dan niet via de inkomstenbelastingen (al dan niet inkomensafhankelijk)
- b) Onderzoek: harmonisering van de gehanteerde concepten: inkomensconcept, gezinsbegrip, ...

Binnen een projectgroep kunnen sociale correcties eigen aan het beleidsdomein worden (her)bekeken. Zo wordt in de Nederlandse brede heroverweging in de sector wonen de optie van een eigendomsneutraal woonbeleid gewikt en gewogen. Dat betekent dat mensen zoveel mogelijk eigen keuzevrijheid hebben om te huren of te kopen. De overheid behandelt huurders en kopers zoveel mogelijk gelijk: in directe zin door vraagondersteuning voor huishoudens die dat niet kunnen betalen en indirect door regulering, belasting of subsidiëring van partijen die die huur- en koopwoningen aanbieden.

2.3 Plan van aanpak

De eerste stap om een antwoord te kunnen bieden op de gestelde onderzoeksvragen, is het opstellen van een overzicht van de verschillende sociale correcties per beleidsdomein. Dat overzicht is opgesteld op basis van 1) input bezorgd door de beleidsdomeinen, 2) een parlementaire vraag dd 8/10/2020 van Tom Ongena aan Jan Jambon, en 3) eigen onderzoek. Dat resulteerde in een beschrijvend overzicht waarbij per sociale correctie wordt aangegeven of deze inkomens- dan wel statuutafhankelijk is, welke de onderliggende determinanten zijn, welke het aantal begunstigden zijn en hoeveel de budgettaire massa bedraagt. Naast het algemene overzicht (zie bijlage) werden, indien het ging over inkomensafhankelijke correcties of indien noodzakelijk wegens de complexiteit van de correctie, tabbladen toegevoegd waarin meer specifieke informatie kon worden weergegeven.

Omdat sommige gegevens nog ontbraken, vooral wat betreft het aantal begunstigden en de budgettaire massa, werd deze lijst per beleidsdomein opgesplitst. Vervolgens werden de gesplitste lijsten op **2/04/21** aan de projectgroepen bezorgd met de vraag om de gegevens aan te vullen. Correcties die eventueel over het hoofd werden gezien, konden dan ook worden toegevoegd. Daarnaast werd ook gevraagd om mogelijke eerdere analyses of evaluaties van de verschillende correcties te bezorgen.

Op **19/04/21** werd teruggekoppeld naar de Stuurgroep en werd vanuit de Stuurgroep een herinneringsmail verstuurd naar de co-voorzitters van de projectgroepen met het verzoek om de sjablonen tegen ten laatste 30/04/21 ingevuld terug te sturen, alsook enige analyses en onderzoeken naar sociale correcties die hebben plaatsgevonden sinds 2016.

Het merendeel van de sjablonen werd op de deadline van **30/04/21** of in de week die erop volgde ingevuld terug in ontvangst genomen. In de week van **17/05/21** werden de laatste sjablonen uitgewisseld. Behoudens enkele uitzonderingen, kon hiermee het merendeel van de sociale correcties in kaart worden gebracht. Eveneens werd vanuit WVG het *evaluatierapport van het Groeipakket* gedeeld en vanuit OMG het rapport *'Betaalbaarheidstoets waterfactuur'*.

Contact werd gelegd met externe experts wiens expertise een waardevolle bijdrage zou kunnen zijn aan de projectgroep.

Op **27/05/21** werd teruggekoppeld naar de Stuurgroep.

Op **28/05/21** werden de betrokken beleidsdomeinen gecontacteerd om een vertegenwoordiger voor de projectgroep te selecteren.

Op **7/06/21** vond de eerste projectgroep vergadering plaats. In de bijlage kan de samenstelling van de projectgroep worden geraadpleegd.

Op **29/06/21** vond de tweede projectgroep vergadering plaats. In de bijlage kan de gewijzigde samenstelling van de projectgroep worden geraadpleegd.

3 Beschrijving van de sociale correcties

In dit beschrijvend overzicht worden de diverse sociale correcties toegelicht. Deze toelichting heeft onder meer betrekking op de doelgroep, de determinanten, (indien van toepassing) de berekeningswijze en de impact ervan op de Vlaamse begroting. Het begrip ‘determinanten’ duidt op de voorwaarden die bepalen of een individu of huishouden al dan niet recht heeft op een bepaalde toeslag of korting. Naargelang de sociale correctie heeft dit betrekking op één of meerdere statuten, de hoogte van het inkomen, beide of geen van beide. Desgevallend richten bepaalde sociale correcties zich naar een specifieke doelgroep zonder een statuut- of inkomensafhankelijk criterium.

3.1 Staalkaart van de sociale toeslagen en correcties

De onderstaande overzichten bundelen de gegevens die werden aangeleverd door de beleidsdomeinen via sjablonen. Tabel 1 geeft de **weerhouden sociale correcties** weer. Er werd een eerste selectie gemaakt van wat de belangrijkste sociale correcties zijn. Dit betreft de toeslagen met het grootste budgettaire gewicht of de toeslagen met het meeste hervormingspotentieel. De sociale correcties werden gesorteerd op basis van type. De volgende types worden onderscheiden naargelang hun impact op de begroting:

- **Korting:** Deze sociale correcties leiden tot een verminderde inkomst voor de Vlaamse overheid. De kost wordt bepaald door het hypothetisch geïnde bedrag zonder toepassing van de sociale correctie in vermindering te brengen met het werkelijk geïnde bedrag.
Niet geïnde bedrag = Normaal tarief – verminderd tarief
- **Lening:** De lening wordt op termijn terug geïnd door de Vlaamse overheid. De werkelijke kost zit vevat in het ter beschikking stellen van de kredieten voor een bepaalde duur aan een verminderde rente. Alsook eventuele begunstigden die in gebreke blijven bij het aflossen van hun lening. De budgettaire massa in de tabel betreft het gehele vereffeningskrediet en is dus niet representatief voor de kost van de sociale correctie.
- **Verzekering:** Deze categorie betreft slechts één sociale correctie (nl. verzekering gewaarborgd wonen). Wanneer begunstigden aanspraak maken op deze verzekering brengt dit een kost met zich mee voor de Vlaamse overheid. Deze bedragen zijn weergegeven in de tabel.
- **Openbare dienstverplichting:** Dit betreft de (verplicht) openbare dienstverlening die nutsbedrijven moeten verlenen aan bepaalde doelgroepen. De kosten van deze sociale correcties worden ten dele gedragen door de Vlaamse overheid en worden ten dele verrekend in de gebruikersbijdragen van de burgers. De budgettaire massa in de tabel heeft enkel betrekking op de bijdrage van de Vlaamse overheid.

De huur-en-isolatiepremie valt ten dele onder deze categorie maar werd voor de duidelijkheid in de categorie ‘toeslag/premie’ opgenomen.

- **Toeslag/Premie:** Dit betreft alle sociale correcties waarvan de gehele kost wordt gedragen door de Vlaamse overheid.

Tabel 1: Overzicht weerhouden sociale correcties

Type	Link	Sociale correctie	Totale kost 2019 (€)	Totale kost 2020 (€)
Toeslagen en premies				
F01		Premies in het volwassenenonderwijs (terugbetaling inschrijvingsgeld)	566.000	541.000
F05		Studietoelage	110.155.000 ^a	107.791.000 ^{a,b}
F06		Participatietoelage: Hoger Onderwijs	2.957.000 ^a	2.879.000 ^{a,b}
G03		Groeipakket - participatietoelage - Kinderopvangtoelage	10.980.000	9.194.078
G05		Groeipakket - participatietoelage - Schooltoelage	181.414.092	190.751.737
G08		Groeipakket - Sociale toelage	170.745.000	180.528.214
G16		Leefvergoeding personen onder elektronisch toezicht	1.401.086	1.805.291
G18		Zorgbudget voor ouderen met een zorgnood	335.776.458	313.081.227
G19		Tegemoetkoming onthaal huisartsenpraktijk	14.177.216	15.440.913
G20		Tegemoetkoming medisch telesecretariaat huisartsenpraktijk	1.235.127	1.251.692
J02		Opleidingscheques voor werknemers	2.159.817	1.980.658
J04		Verplaatsingsvergoeding voor werkzoekenden in opleiding (abonnement - De Lijn)	1.000.000	1.000.000
J05		Verplaatsingsvergoeding voor werkzoekenden in opleiding (0,15 euro per kilometer)	13.044.726	8.542.440
J06		Verplaatsingsvergoeding voor werkzoekenden in opleiding (abonnement - Niet bij De Lijn)	123.633	78.590
J07		Kinderopvangvergoeding voor werkzoekenden in opleiding	2.812.248	1.965.957
Q01		Huursubsidie	40.492.402	48.858.203
Q02		Huurpremie	26.158.613	32.749.490
Q06		Renovatiepremie	42.827.580	59.774.750
Q07		Aanpassingspremie	8.394.270	3.674.250
Q15		Huur-en-isolatiepremie	350.000	350.000
Subtotaal Toeslagen en premies			966.770.267	982.238.490
Kortingen				
F02		Volledige vrijstelling van inschrijvingsgeld in het volwassenenonderwijs	36.450.786	34.638.692
F03		Verminderd inschrijvingsgeld in het volwassenenonderwijs (0,30 € per lestijd)	4.145.953	2.825.772
F04		Verminderd inschrijvingsgeld in het volwassenenonderwijs (0,60 € per lestijd)	4.627.026	3.461.742
F07		Vermindering inschrijvingsgeld HO	47.148.507	44.166.905
F08		Kosteloos onderzoek naar de gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's	396.450	356.940
F09		Verminderd tarief inschrijvingsgeld in DKO	3.808.414	3.662.856
G01		Gezinszorg en aanvullende thuiszorg en logistieke hulp	696.762.000	822.477.000
G13		Inkomenstarief Kinderopvang - basis		
G14		Inkomenstarief Kinderopvang - Individueel verminderde tarief		
G15		Inkomenstarief Kinderopvang - OCMW korting		
G17		Verlaagde zorgpremie ikv Vlaamse Sociale bescherming	17.010.800	18.448.992
J01		Treinticket aan sterk verminderd tarief voor werkzoekenden die solliciteren	81.034	28.957
Q05		Sociaal wonen		
Subtotaal Kortingen			810.430.970	930.067.855
Lening				
G23		Renteloze lening voor nieuwe huisartspraktijken	1.432.000	2.278.000
Q03		Huurwaarborglening	5.295.659	6.697.200
Q04		Vlaamse woonlening	780.946.082	602.392.340
Q09		Renteloze energielening (0% tot 15000 euro)	32.874.815	14.591.691
Subtotaal Leningen			820.548.556	625.959.231
Verzekering				
Q08		Verzekering gewaarborgd wonen	7.570.760	8.544.545
Subtotaal Verzekering			7.570.760	8.544.545
Openbare dienstverplichting				
M01		De Lijn - Korting Buzzypas	12.527.246	
M02		De Lijn - Korting Omnipass	30.265.865	
M03		De Lijn - Korting Omnipass 65+	781.550	
M04		De Lijn - Reizen gratis		
M05		De Lijn - Korting voor gezinnen	1.892.761	
M06		De Lijn - 10% Korting op 10-rittenkaart		
M10		De Lijn - Gratis abonnement	73.869.964	
M11		De Lijn - Reizen gratis mee		
M13		De Lijn - Omnipass 65+ (totaal)	77.397.490	
Q16		Gratis energiescan	1.240.000	1.240.000
Q22		Sociaal tarief water	8.981.626	8.110.999
Q23		Sociaal tarief water (Compensatieregeling)	2.505.474	2.559.607
Subtotaal Openbare dienstverplichting			209.461.976	11.910.606
Eindtotaal			2.814.782.529	2.558.720.727

Toelichting

- **Zwart:** Gegevens die werden aangeleverd door de beleidsdomeinen of die rechtstreeks uit de begroting werden gehaald. Geen bewerkingen behoudens de sommatie om tot het totaalcijfer per sociale correctie te komen.
 - **Blauw:** Berekend op basis van de gegevens die werden aangeleverd door de beleidsdomeinen. Berekeningen kaderen hoofdzakelijk in het kader van de categorie 'korting'.
 - **Oranje:** Berekend bij benadering op basis van de gegevens die werden aangeleverd door de beleidsdomeinen of jaarverslagen. Berekeningen dienen louter ter indicatie.
- a. Gegevens per schooljaar: de gegevens van 2019 hebben betrekking op schooljaar 2019-2020, de gegevens van 2020 hebben betrekking op schooljaar 2020-2021.
- b. Gegevens van schooljaar 2020-2021 nog niet volledig.

Doordat voor een groot aantal sociale correcties enkel het overkoepelend bedrag voor de sociale correctie kon worden weergegeven, is een weergave op basis van statuut niet bijgevoegd. Voor 2019 en 2020 kon respectievelijk in totaal slechts 313.509k€ en 110.857k€ naar één enkel statuut, of zinnvolle groepering van statuten worden herleid. De voornaamste reden hiervoor is de privacywetgeving, waardoor de controle of toekenning via de KSZ gebeurt en bijgevolg geen gegevens worden opgeslagen bij de bevoegde instanties over het exacte statuut van de begunstigde dat recht geeft op een bepaalde toeslag.

Niet-weerhouden sociale correcties

Onderstaande sociale correcties worden niet weerhouden omdat de begrotingsimpact dermate klein is.

- *Kortingen Muntpunt - 1 jaar gratis lidmaatschap*
- *Kortingen sportkamp/klas Sport Vlaanderen*
- *Kortingen/terugbetaling trainerscursus Vlaamse Trainerschool*
- *Kansentarief Sport Na School*

Onderstaande sociale correcties worden niet weerhouden omdat zij niet rechtstreeks door de Vlaamse overheid gefinancierd worden en zodoende geen begrotingsimpact hebben. Het merendeel heeft betrekking op openbare dienstverplichtingen die worden doorgerekend aan de gebruiker.

- *Iedereen Verdient Vakantie (gefinancierd via sponsors)*
- *Gratis opname meterstand*
- *Gratis plaatsing budgetmeter*
- *Gratis waterscan*
- *De Lijn - Tussenkost Gemeente*
- *De Lijn - Tussenkost hogeschool/unief*
- *De Lijn - Tussenkost werkgever*

Onderstaande toeslagen worden niet weerhouden omdat zij een zuiver medische grondslag hebben of gericht zijn naar een bijzonder specifieke doelgroep doelgroep.

- *Groeipakket - Pleegzorgtoeslag*
- *Groeipakket - Wezentoeslag*
- *Groeipakket - Zorgtoeslag voor kinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte*
- *Tegemoetkoming in de kosten woon-werkverkeer voor personen met een handicap*
- *Zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden*
- *Zorgbudget voor mensen met een handicap*
- *Tussenkost huur/koop mobiliteitshulpmiddel*
- *Vlaamse Ondersteuningspremie (VOP)*

Onderstaande toeslagen worden niet weerhouden omdat zij universeel van aard zijn en bijgevolg geen sociale correctie zijn.

- *Groeipakket – basisbedrag*
- *Groeipakket - schoolbonus*
- *Groeipakket – startbedrag*
- *Groeipakket - participatietoeslag – Kleutertoeslag*
- *Renteloze energielening+ (0% tot 60000 euro)*

3.2 Inkomensbegrippen

Gezamenlijk Belastbaar Inkomen (GBI)

- **Inkomsten van onroerende goederen (Kadastraal Inkomen (KI), huur)**
- **Inkomsten van roerende goederen en kapitalen** (inkomsten van belegde kapitalen, ...)
- **Diverse inkomsten** (alimentatiegeld, meerwaarden, winstdeelnames of toevallige winsten, ...)
- **Beroepsinkomsten** (werknemersbezoldiging, vervangingsinkomen, pensioen ...)

Merk op: Dit heeft enkel betrekking op de belastbare vervangingsinkomens
→ Werkloosheidsuitkering, ziekte- en invaliditeitsuitkering

Afzonderlijk Belastbaar Inkomen (ABI)

- **Afzonderlijk netto belastbare beroepsinkomsten**
- **Afzonderlijk netto belastbare inkomsten uit roerende goederen**
- **Afzonderlijk netto belastbare diverse inkomsten**

Netto Belastbaar Inkomen (NBI) = GBI + ABI

Bruto Belastbaar Inkomen (BBI) = Na aftrek van sociale last en voor aftrek van beroepskosten

Vervangingsinkomens (VVI) = Niet-belastbare Vervangingsinkomens (leefloon, integratietegemoetkoming voor gehandicapten, inkomensvervangende tegemoetkoming voor gehandicapten)
{officieuze afkorting}

Internationale Inkomsten (IINT) = Beroepsinkomsten uit het buitenland die van belasting vrijgesteld zijn, of de beroepsinkomsten die verworven zijn bij een Europese of internationale instelling en die van belasting vrijgesteld zijn;
{officieuze afkorting}

3.3 Beschrijvende fiches

Voorbeeldfiche

[KEY – Voorbeeld-SC](#)

Arbeidsmarkt en onderwijs

Deeltijds Kunstonderwijs

[F09 - Verminderd tarief inschrijvingsgeld in DKO](#)

Volwassenenonderwijs

[F01 - Premies in het volwassenenonderwijs \(terugbetaling inschrijvingsgeld\)](#)

[F02 - Volledige vrijstelling van inschrijvingsgeld in het volwassenenonderwijs](#)

[F03 - Verminderd inschrijvingsgeld in het volwassenenonderwijs \(0,30 € per lestijd\)](#)

[F04 - Verminderd inschrijvingsgeld in het volwassenenonderwijs \(0,60 € per lestijd\)](#)

Hoger Onderwijs

[F05 - Studietoelage](#)

[F06 - Participatietoelage: Hoger Onderwijs](#)

[F07 - Vermindering inschrijvingsgeld hoger onderwijs](#)

Werk en opleiding

[J01 - Treinticket aan sterk verminderd tarief voor werkzoekenden die solliciteren](#)

[J02 - Opleidingscheques voor werknemers](#)

[J04 - Verplaatsingsvergoeding voor werkzoekenden in opleiding \(abonnement bij De Lijn\)](#)

[J05 - Verplaatsingsvergoeding voor werkzoekenden in opleiding \(kilometervergoeding\)](#)

[J06 - Verplaatsingsvergoeding voor werkzoekenden in opleiding \(abonnement, andere dan De Lijn\)](#)

[J07 - Kinderopvangvergoeding voor werkzoekenden in opleiding](#)

[F08 - Kosteloos onderzoek naar de gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's](#)

Opgroeien

[G05 - Groeipakket - Participatietoelage - Schooltoelage](#)

[G08 - Groeipakket - Sociale toelage](#)

Kinderopvang

[G13 - Inkomenstarief Kinderopvang](#)

[G14 - Inkomenstarief Kinderopvang - Individueel verminderd tarief](#)

[G15 - Inkomenstarief Kinderopvang - OCMW korting](#)

[G03 - Groeipakket - Participatietoelage - Kinderopvangtoelage](#)

Zorg

[G01 - Gezinszorg en aanvullende thuiszorg](#)

[G17 - Verlaagde zorgpremie i.k.v. Vlaamse Sociale Bescherming](#)

[G18 - Zorgbudget voor ouderen met een zorgnood](#)

Impulso

[G19 - Tegemoetkoming onthaal huisartsenpraktijk](#)

[G20 - Tegemoetkoming medisch telesecretariaat huisartsenpraktijk](#)

[G23 - Renteloze lening voor nieuwe huisartspraktijken](#)

Justitie

[G16 - Leefvergoeding personen onder elektronisch toezicht](#)

Mobiliteit

[M01 - Korting Buzzy Pazz](#)

[M02 - Korting Omnipas](#)

[M03 - Korting Omnipas 65+](#)

[M04 - Reizen gratis met De Lijn](#)

[M05 - Korting voor gezinnen](#)

[M06 - 10% Korting op 10-rittenkaart](#)

[M10 - Gratis abonnement](#)

Huisvesting

[Q01 - Huursubsidie](#)

[Q02 - Huurpremie](#)

[Q03 - Huurwaarborglening](#)

[Q04 - Vlaamse woonlening](#)

[Q05 - Sociale huur](#)
[Q06 - Renovatiepremie](#)
[Q07 - Aanpassingspremie](#)
[Q08 - Verzekering gewaarborgd wonen](#)

Energie en water

[Q09 - Renteloze energielening \(0% tot 15000 euro\)](#)
[Q22 - Sociaal tarief water](#)

Fluvius – Openbare Dienstverplichting

[Q15 - Huur-en-isolatiepremie](#)
[Q16 - Gratis energiescan](#)

Voorbeeldfiche

KEY – Voorbeeld-SC		○ ▼ ▲ ◆
Type:	{Eénmalige, Recurrente} {Korting, Lening, Verzekering, Openbare dienstverplichting, Toeslag/Premie}	
Doel:	Toelichting over het doel	
Bevoegde instantie:	Entiteit (Beleidsdomein)	
Determinanten:	Inkomen Gebeurtenis X, Y, ... • Statuut A • Statuut B • ...	
Beschouwde inkomens:	{GBI, NBI, BBI, ABI, KI, VVI, IINT}	
Toelichting over het bedrag, berekeningen en voorwaarden		

Realisaties

Toelichting van de realisaties in de voorbije twee jaar: het aantal begunstigden en de kosten van de sociale correctie in 2019 en 2020, verduidelijking bij de cijfers, opmerkingen en eventuele kanttekening.

Evaluaties (indien beschikbaar)

Korte samenvatting van de voornaamste inzichten uit beleidsevaluaties en wetenschappelijk onderzoek dat recent heeft plaatsgevonden. Behoudens enkele uitzonderingen worden enkel publicaties sinds 2016 in beschouwing genomen.

- Noch statuut-, noch inkomensafhankelijk
- ▼ Inkomensafhankelijk
- ▲ Statuutafhankelijk
- ◆ Statuut of inkomensafhankelijk

Indien een sociale correctie statuut- en inkomensafhankelijk is, wordt deze bij de inkomensafhankelijke toeslagen gerekend.

3.3.1 Arbeidsmarkt en onderwijs

3.3.1.1 Deeltijds Kunstonderwijs

F09 - Verminderd tarief inschrijvingsgeld in DKO

Type: *Recurrente Korting*

Doel: *Verminderd inschrijvingsgeld in het Deeltijds Kunstonderwijs voor jongeren en kwetsbare doelgroepen*

Bevoegde instantie: *Agentschap voor Onderwijsdiensten (O&V)*

Determinanten: *Leeftijd*

- *Uitkeringsgerechtigd (wacht- of werkloosheidsuitkering)*
- *Verplicht ingeschreven werkzoekende*
- *Leefloon-gerechtigd bij OCMW of equivalent*
- *IGO-gerechtigd of rentebijslag*
- *Invaliditeit - Erkend persoon met een handicap (VAPH)*
- *Invaliditeit - Arbeidsongeschikt (+66%)*
- *Invaliditeit - Verhoogde kinderbijslag voor kind met medische ongeschiktheid (+66%)*
- *Pleegzorg*
- *Erkend vluchteling of subsidiair beschermde*
- *Verhoogde verzekeringstegemoetkoming*
- *Andere (tweede inschrijving binnen dezelfde leefeenheid) Leefloon-gerechtigde minderjarige*

Het inschrijvingsgeld in het deeltijds kunstonderwijs (DKO) is afhankelijk van de leeftijd van de cursist. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen jongeren onder 18 jaar, jongvolwassenen tussen 18 en 25 jaar en volwassenen ouder dan 25 jaar. Het statuut van de cursist of wanneer de cursist ten laste is¹, het statuut van de persoon bij wie de cursist ten laste staat, kan aanleiding geven tot een lager tarief. Jongvolwassenen tussen 18 en 25 betalen altijd het verminderd tarief voor volwassenen. Een tweede inschrijving van een jongere binnen dezelfde leefeenheid (broers, zussen of kinderen) leidt ook tot het recht op verminderd tarief, ongeacht het tarief van de eerste inschrijving. Ook wanneer een jongere zich inschrijft voor een bijkomend domein wordt voor het bijkomende domein een verminderd tarief toegepast.

Tarieven (€)	volledig tarief	verminderd tarief
2020-2021		
Volwassenen	318	134
Jongeren	68	44

Realisaties in het DKO

Tijdens 2019-2020 en 2020-2021 waren respectievelijk 68.828 en 64.539 inschrijvingen in het DKO aan een verminderd tarief. In totaal vertaalt dit zich in respectievelijk 3.808 k€ en 3.662 k€. Het leeuwendeel van deze inschrijvingen heeft betrekking op het verminderd tarief voor bijkomende inschrijvingen binnen dezelfde leefeenheid, respectievelijk 75,4% en 74,5%. Opgeteld met het verminderd tarief voor jongvolwassenen tussen 18 en 25 jaar, respectievelijk 11,7% en 12,2%, valt slechts 12,8% en 13,2% van de inschrijvingen aan verminderd tarief te herleiden naar de voorgenoemde statuten. In Tabel 23 in de bijlage kan het aantal inschrijvingen en het totaalbedrag per statuut worden geraadpleegd. In het totaal werd 22.369 k€ en 21.563 k€ aan inschrijvingsgelden geïnd in schooljaar 2019-2020 en 2020-2021.

¹ Indien de cursist fiscaal ten laste is bij ouder A en ouder B bezit één van de rechtgevendende statuten (werkloze, leefloon, ...) dan zal de cursist ook recht hebben op het verminderd tarief, ook al staat de cursist niet fiscaal ten laste bij ouder B.

F01 - Premies in het volwassenenonderwijs (terugbetaling inschrijvingsgeld)
Type: <i>Eénmalige Toeslag/Premie</i> Doel: <i>Het doel van de bepalingen m.b.t. het inschrijvingsgeld en de vrijstellingen in het volwassenenonderwijs is om binnen het kader van de stand-still verplichting enerzijds een redelijke hoogte van inschrijvingsgeld voor de gewone cursist te bepalen die door de democratische prijs de financiële drempel om deel te nemen, beperkt, en anderzijds enkele specifieke maatregelen m.b.t. bepaalde doelgroepen voor wie het democratische inschrijvingsgeld toch een te hoge drempel is, te voorzien.</i> Stand-still verplichting: <i>In het internationaal verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten (ESCR-verdrag) van 19 december 1966, is de verplichting opgenomen tot stand-still inzake de kosteloosheid van (de toegang tot) het onderwijs.</i> Bevoegde instantie: <i>Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (O&V)</i> Determinanten: <i>Behalen van SO-diploma</i> Terugbetaling na behalen van SO diploma (enkel voor diplomagerichte beroepsopleiding en HBO5-opleiding en indien dit nog niet in het verleden werd behaald). Het inschrijvingsgeld bedraagt 1,5€ per lesuur en is begrensd op 600 euro per schooljaar en 300 euro per semester per opleidingsonderdeel. Bijgevolg is de premie ook gelimiteerd op 600 euro per schooljaar en 300 euro per semester. Alsook kan die niet gecumuleerd worden met opleidingscheques (zie J02 - Opleidingscheques voor werknemers).
F02 - Volledige vrijstelling van inschrijvingsgeld in het volwassenenonderwijs
Type: <i>Recurrente Korting</i> Doel: <i>Zie doel F01 Premies in het Volwassenenonderwijs</i> Bevoegde instantie: <i>Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (O&V)</i> Determinanten: • <i>Asielzoeker</i> • <i>Leefloon-gerechtigd bij OCMW of equivalent</i> • <i>Leefloon-gerechtigde minderjarige</i> • <i>Gedetineerde</i> • <i>Inburgeraar</i> • <i>Uitkeringsgerechtigd met opleidingstraject</i> • <i>Verplicht ingeschreven werkzoekende</i> • <i>Voltijds leerplichtig</i> • <i>Andere (vrijgestelde opleidingen, vrijstelling omwille van COVID-19 en vrijstelling wanneer niet in het bezit van een SO-diploma)</i> Cursisten waarop de bovenstaande statuten en situaties van toepassing zijn, hebben recht op de volledige vrijstelling van inschrijvingsgeld in het volwassenenonderwijs.
F03 - Verminderd inschrijvingsgeld in het volwassenenonderwijs (0,30 € per lestijd)
Type: <i>Recurrente Korting</i> Doel: <i>Zie doel F01 Premies in het Volwassenenonderwijs</i> Bevoegde instantie: <i>Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (O&V)</i>

¹ Vlaams parlement – Ontwerp van decreet 1201 nr. 1 van 27 april 2007:
<https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1020254>

- Determinanten:
- *Uitkeringsgerechtigd zonder opleidingstraject*
 - *Invaliditeit - Arbeidsongeschikt (+66%)*
 - *Invaliditeit - Integratietegemoetkoming voor gehandicapten (IT)*
 - *Invaliditeit - Erkend persoon met een handicap (VAPH)*
 - *Invaliditeit - Gedaald verdienvermogen (1/3)*
 - *Invaliditeit - Gedaalde zelfredzaamheid (7 punten)*
 - *Andere (doorstroom vanuit een centrum voor basiseducatie (CBE) na 120 lestijden)*

Cursisten waarop de bovenstaande statuten en situaties van toepassing zijn, hebben recht op een verminderd tarief. Dit tarief bedraagt 0,30€ per lesuur en komt overeen met 20% van het standaardtarief (1,5€/lesuur).

F04 - Verminderd inschrijvingsgeld in het volwassenenonderwijs (0,60 € per lestijd)

Type: *Recurrente Korting*

Doel: *Zie doel [F01 Premies in het Volwassenenonderwijs](#)*

Bevoegde instantie: *Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (O&V)*

Determinanten: *Opleiding: NT2 (richtingsgraden 1,2,3 en 4) aan een CVO*

Cursisten in de opleiding NT2, richtgraden 1, 2, 3 en 4 hebben recht op een verminderd tarief. Dit tarief bedraagt 0,60€ per lesuur en komt overeen met 40% van het standaardtarief (1,5€/lesuur).

Realisaties VWO

In 2019 en 2020 waren er respectievelijk 614.887 en 554.383 inschrijvingen aan een verminderd tarief of die recht hadden op terugbetaling na het behalen van een SO-diploma. De kost van de sociale correcties aan niet-geïnde inschrijvingsgelden en terugbetalingen bedroeg 45.789 k€ (2019) en 41.467 k€ (2020). De daling in het aantal ingeschreven cursisten valt hoofdzakelijk te wijten aan COVID-19. Zo daalde op een gelijkaardige wijze het totaal aantal inschrijvingen van 988.548 (2019) naar 814.878 (2020) en het totaal geïnde inschrijvingsgeld van 38.937 k€ (2019) naar 27.530 k€ (2020). De geïnde inschrijvingsgelden worden doorgestort naar AHOVOKS en worden in het daaropvolgende jaar aangewend om de werkingsmiddelen voor de Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO) en Centra voor Basiseducatie te financieren. Het verruimen van de doelgroep van de sociale correcties in het VWO zou dus rechtstreeks leiden tot een daling in de werkingsmiddelen en omgekeerd.

Tabel 2: Sociale correcties VWO (Bron: AHOVOKS, 2021)

Sociale correcties VWO (2019, 2020)	Begunstigden 2019 (N)	Begunstigden 2020 (N)	Kost SC 2019 (€)	Kost SC 2020 (€)
Premie in het VWO (terugbetaling inschrijvingsgeld)	973	963	566.000,00	541.000,00
Volledige vrijstelling van inschrijvingsgeld in het VWO	469.017	449.742	36.450.786,00	34.638.691,50
Verminderd inschrijvingsgeld in het VWO (0,30 € /lestijd)	57.229	37.940	4.145.953,20	2.825.772,00
Verminderd inschrijvingsgeld in het VWO (0,60 € /lestijd)	87.668	65.738	4.627.026,00	3.461.742,00
Totaal sociale correcties VWO	614.887	554.383	45.789.765,20	41.467.205,50

In de detailweergave (zie Tabel 24 in de bijlagen) wordt een verdere opdeling weergegeven tussen de verschillende rechtgevende statuten. Bij de inschrijvingen wordt gebruik gemaakt van Het DAVINCI registratiesysteem dat automatisch nagaat of een cursist recht heeft op een verminderd tarief en doet op basis daarvan een tariefsuggestie¹. Met het oog op het *Once-only principle*² (OOP) vergemakkelijkt dit de registratieprocedure voor de cursist. Desondanks zorgt dit ook voor een beperkte blinde vlek in de

¹ <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/registreren-van-plaatsingen-en-inschrijvingen-in-davinci>

² *Once-only principle*: <https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/Once+Only+Principle>

detailweergave omdat ter bescherming van de privacy het rechtgevendende statuut niet wordt meegegeeld bij de tariefsuggestie. Om die reden wordt de DAVINCI-tariefsuggestie als een aparte categorie weergegeven.

3.3.1.3 Hoger onderwijs

F05 - Studietoelage

Type: *Recurrente Toeslag/Premie*

Doel: *In tegenstelling tot het basis en secundair onderwijs, worden in het hoger onderwijs inschrijvingsgelden gevraagd bij het aanvangen van een opleiding. De studietoelagen in het hoger onderwijs hebben als doel om deze (en andere) financiële drempels die een opleiding in het hoger onderwijs in de weg staan te overwinnen. Het doel is dan ook de democratisering van het hoger onderwijs, zoals ook in artikel 3 van het decreet betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap werd bepaald. In de financiering van de instellingen hoger onderwijs is bijkomende financiering voorzien voor de studentenvoorzieningen (Codex HO art III.66-70). De studentenvoorzieningen hebben tot doel de gelijkwaardige toegang tot en de deelname van alle studenten aan het hoger onderwijs te bevorderen door de basisvoorwaarden bij het studeren te verbeteren. Ze streven dat doel na door materiële en immateriële hulp- en dienstverlening te bieden en door studie-belemmerende factoren weg te nemen (Codex HO art II.337).*

Bevoegde instantie: *Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (O&V)*

Determinanten: *Inkomen, gezinssituatie, financierbare inschrijving HO en nationaliteit*
• *Pleegzorg*

Beschouwde inkomens: *GBI, ABI, KI, VVI, Alimentatiegelden (80%) en IINT*

Om vast te stellen of een student recht heeft op de studietoelage wordt door middel van een **puntensysteem** de situatie van de leefeenheid vastgesteld. Het aantal punten bepaalt welke inkomensgrenzen er gehanteerd worden. Het **referentie-inkomen** wordt berekend op basis van het meest recente aanslagbiljet (vb. schooljaar 2020-2021, Aj, 2019 – Ink. 2018). In afwijking hiervan kan het referentiejaar wijzigingen indien er zich ingrijpende wijzigingen in de leefeenheid hebben voorgedaan. Eveneens kan bij een sterke daling van het inkomen die nog niet gereflecteerd is in het aanslagbiljet het vermoedelijke inkomen in het jaar van de aanvraag gebruikt worden. Indien het inkomen voor 70% uit vervangingsinkomsten bestaat wordt van het totale referentie-inkomen een **extra aftrek** toegepast die overeenkomt met de forfaitaire aftrek voor beroepskosten die op fiscaal vlak wordt toegepast op bezoldigingen en baten. Wanneer het inkomen van de leefeenheid bovendien lager is of gelijk aan 10% van de maximumgrens heeft de student ook recht op een **uitzonderlijke toelage**. Verder is het gebruik van een **studentenkot** ook bepalend voor de hoogte van de studietoelage. Tot slot worden studenten in pleegzorg vrijgesteld van de bovenstaande financiële voorwaarden en de nationaliteitsvoorwaarde. De onderstaande tabel biedt een overzicht van studietoelage en de inkomensgrenzen (schooljaar 2020-2021).

Sj. 2020-2021	Bedrag niet-kotstudenten (€)	Bedrag kotstudenten (€)	Punten lefeenheid	Maximumgrens (€)	Minimumgrens (€)
Minimumtoelage	277,46	277,46	0	18.621,48	8.447,98
Gedeeltelijke toelage	$((\text{maximumgrens} - \text{inkomen}) / ((\text{maximumgrens} - \text{minimumgrens})) * \text{volledige toelage})$		1	27.501,97	15.266,96
			...	...	...
Maximumtoelage	2.577,14	4.293,85	9	66.587,64	26.871,90
Uitzonderlijke toelage	3.739,80	5.781,09	10	69.508,87	28.071,54

¹ Codex Hoger Onderwijs: <https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1023887>

F06 - Participatietoelage: Hoger OnderwijsType: *Recurrente Toelage/Premie*Doel: *Dit is een beleidskeuze om selectief extra middelen toe te kennen aan studenten in het hoger onderwijs. Gebaseerd op artikel 49 van het Groeipakketdecreet². Zodoende deze toelage meer selectief te maken dan het voormalige systeem.*Bevoegde instantie: *Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (O&V)*Determinanten: *Recht op studietoelage (Beursstudent)*Beschouwde inkomens: *GBI, ABI, KI, VVI, Alimentatiegelden (80%) en IINT*

Indien een student in aanmerking komt voor een studietoelage wordt daarbovenop een participatietoelage voor hoger onderwijs toegekend van 50 € in schooljaar 2019-2020 en 51,1 € in schooljaar 2020-2021. Enkel het recht op deze toelage is afhankelijk van de financiële, pedagogische en nationaliteitsvoorwaarden die gelden voor de studietoelage; de hoogte van het bedrag is vast.

F07 - Vermindering inschrijvingsgeld hoger onderwijsType: *Recurrente Korting*Doel: *In de financiering van de instellingen hoger onderwijs is een bonus voorzien voor bepaalde studentenkenmerken: beursstudenten, werkstudenten en studenten met een functiebeperking. (codex HO art. III12§4; III13§5; III14§7). Daarnaast is ook een bijkomende financiering voorzien voor de ingeschreven beursstudenten aan de hogescholen (art III41bis). Zie ook [F05 Studietoelage](#)*Bevoegde instantie: *Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (O&V)*Determinanten: *Inkomen, Recht op studietoelage (Beursstudent)*Beschouwde inkomens: *GBI, ABI, KI, VVI, Alimentatiegelden (80%) en IINT*

Indien een student in aanmerking komt voor een studietoelage (beursstudent), heeft die eveneens recht op een vermindering van het inschrijvingsgeld. Het inschrijvingsgeld volgt de formule:

$$\text{Inschrijvingsgeld} = \text{vast gedeelte} + (\text{aantal opgenomen studiepunten} * \text{variabel gedeelte})$$

Voor een beursstudent verlaagt het *vast gedeelte* en verdwijnt het *variabel gedeelte*. Deze korting verruimt de doelgroep die de studietoelage beoogt. Indien een student slechts heel nipt niet in aanmerking komt voor een studietoelage, wordt alsnog een verlaging van het variabel gedeelte toegepast.

Inschrijvingsgeld HO	Vast gedeelte	Variabel gedeelte	Determinant
Beurstarief	111,90	-	Recht op studietoelage
Niet-beurstarief	245,20	11,70	Geen recht op studietoelage
Bijna-beurstarief	245,20	4,30	Geen recht op studietoelage, maar:
			<i>(referentie-inkomen - financiële maximumgrens) < onderstaande bedrag</i>
			Max. verschil schooljaar 2019-2020 (€)
			3.209,00
			Max. verschil schooljaar 2020-2021 (€)
			3.227,00

Voor een voltijds studietraject van 60 studiepunten in schooljaar 2020-2021 betaalde een gewone student, een bijna-beursstudent en een beursstudent respectievelijk: 947,20 €, 503,20 € en 111,90 €.

Realisaties in het HO

In schooljaar 2019-2020 kwamen 59.609 studenten in aanmerking voor een studietoelage; opgeteld werd een totaal van 110.155 k€ aan studietoelagen uitbetaald. In schooljaar 2020-2021 bedroeg het aantal begunstigden

¹ Vlaams parlement – Ontwerp van decreet 1450 nr. 1 van 17 januari 2018:
<https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1365831>

56.346 studenten voor een totaalbedrag van 107.791 k€. Echter is dit schooljaar nog volop in behandeling; dit betreft de status op 23 april 2021, in alle waarschijnlijkheid zal dit cijfer nog toenemen. In Tabel 3 wordt weergegeven hoe het totaalbedrag van Sj. 2019-2020 zich verder onderverdeelt over de categorieën.

Tabel 3: Studietoelage en participatietoelage (schooljaar 2019-2020, Bron: AHOVOKS 2021)

Studietoelage*: Totaalbedragen per categorie (k€)	Voltijds studietraject		Minstens 27 studiepunten		Minder dan 27 studiepunten	Totaal
	niet-kotstudenten	kotstudenten	niet-kotstudenten	kotstudenten		
Minimumtoelage	430	115	393	104	330	1.372
Gedeeltelijke toelage	17.620	14.536	11.624	11.970	1.075	56.825
Maximumtoelage	14.941	13.486	11.352	12.329	1.270	53.377
Uitzonderlijke toelage	249	576	174	560	43	1.601
Totaal	33.240	28.713	23.542	25.963	2.718	113.175

(*) inclusief participatietoelage HO

Voor 9.957 van de begunstigden uit Sj. 2019-2020 werd de extra forfaitaire aftrek toegepast omdat het referentie-inkomen voor 70% uit vervangingsinkomens bestaat. Op het totaalbedrag is 22% of 24.921 k€ onderhevig aan dit mechanisme. Indien deze extra forfaitaire aftrek niet zou worden toegepast verliezen 142 (1,4%) begunstigden volledig het recht op studietoelage en gaan 1.931 (19,4%) van volledige financiering naar gedeeltelijke financiering.

De beursstudenten, aangevuld met de bijna-beursstudenten hebben ook recht op verminderd inschrijvingsgeld. In Tabel 4 wordt weergegeven hoe deze categorieën zich verhouden ten aanzien van de studenten die niet in aanmerking komen voor een studietoelage. Alsook wordt de kost van deze korting bij benadering weergegeven. Om deze kost te duiden werd het normale tarief verminderd met het voordeeltarief. Om de totaalkost te berekenen werd gebruik gemaakt van het gemiddeld aantal opgenomen studiepunten per student in 2018¹. De kost van het verminderde inschrijvingsgeld zit verweven in de werkingssubsidie die wordt toegekend aan de universiteiten en hogescholen.

Tabel 4: Verminderd inschrijvingsgeld in het hoger onderwijs (Bron: AHOVOKS 2021)

Verminderd inschrijvingsgeld HO in Vlaanderen	Inschrijvingen HO (N)		Niet-geïnde inschrijvingsgelden* (€)	
	2019-2020	2020-2021	2019-2020	2020-2021
Beursstudenten	59.609	56.346	44.170.269	42.121.452
Bijna-beursstudenten	6.661	5.265	2.587.799	2.045.453
Niet-beursstudenten	180.313	197.892	0	0
Totaal	246.583	259.503	46.758.068	44.166.905

(*) berekeningen bij benadering o.b.v. gemiddeld aantal opgenomen studiepunten 2018 (52,5)

Tabel 5: Sociale correcties in het hoger onderwijs (Bron: AHOVOKS, 2021)

Sociale correcties HO (€)	2019-2020	2020-2021
Studietoelage	110.155.000	107.791.000
Participatietoelage HO	2.957.000	2.879.000
Vermindering inschrijvingsgeld HO	46.758.068	44.166.905
Totaal	159.870.068	154.836.905

Nevenstaande Tabel 5 geeft weer, het overzicht van de totaalbedragen per toeslag of korting in het hoger onderwijs.

Evaluaties in het HO

De mate waarin de **studietoelage** afdoende de studiekost kan dekken hangt sterk af van het referentie-inkomen en of de student al dan niet pendelt of op kot gaat. Volgens de simulaties vastgesteld in de FLEMOSI *discussion paper* van Bogaerts, Hufkens, Storms, & Verbist (2014) kan deze kostendekkingsgraad voor kotstudenten variëren van 64% tot 80% naargelang de gemaakte kosten. In het geval van invaliditeit kan dit nog verder dalen. Terwijl dit voor pendelstudenten boven de 100% valt. Een belangrijke kanttekening is dat deze cijfers zich baseren op schooljaar 2011-2012; bovenop de prijsevoluties en maatschappelijke ontwikkelingen die zich sindsdien hebben voorgedaan, werden de inschrijvingsgelden voor het hoger onderwijs in Sj. 2014-2015 beduidend verhoogd met 30%. Zodoende is actualisering van de kostendekkingsgraad aangewezen alvorens er conclusies kunnen getrokken worden.

¹ Vlaams parlement – Schriftelijke vraag nr. 233 van 9 april 2019: <http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1482276>

In het rapport van SONO, *Studiekosten in het Hoger Onderwijs*, uitgevoerd door De Norre, De Leebeeck & Havermans (2020) wordt erop gewezen dat het **inschrijvingsgeld** het belangrijkste deel van de studiekost uitmaakt en wordt er gepleit voor de gradiënt die er bestaat in het inschrijvingsgeld (cfr. beurstarief, bijna beurstarief en gewone tarief). Hierbij wordt verwezen naar het onderzoek van Declercq & Verboven (2015) dat erop wijst dat de huidige participatiekloof zou toenemen indien de sociale correctie op het inschrijvingsgeld zou worden verlaten. Daar deze sociale correcties drempelverlagend werken voor de participatie van gezinnen met lagere socio-economische status; een conclusie die wordt beaamd door de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR, 2016). Een belangrijke kanttekening is dat de drempel naar het hoger onderwijs niet zuiver financieel van aard is. De mate waarin een leerling voldoende voorbereid afstudeert in het secundair onderwijs is in grote mate bepalend voor de doorstroom naar het hoger onderwijs (Declercq & Verboven, 2015; VLOR, 2016; Diris & Ooghe, 2018).

De bovenvermelde onderzoeken wijzen er allemaal op dat de sociale correcties in het hoger onderwijs wel degelijk een belangrijke rol vervullen om de participatie in het hoger onderwijs democratischer te maken. Echter blijft de groep **niet-studenten** hierbij geheel buiten beschouwing. In een kritische analyse wijzen Diris & Ooghe (2018) op de perverse verdelingseffecten van de subsidiëring van het hoger onderwijs: De private baten voor studenten zijn relatief groter in vergelijking met de publieke baten (cfr. fiscale externaliteiten, hogere tewerkstelling en productiviteit, ...) waar ook niet-studenten van meegenieten. Deze ongelijkheid in de baten wordt bovendien nog versterkt doordat studenten gemiddeld meer verdienen doorheen hun levensloop dan niet-studenten (Diris & Ooghe, 2018).

3.3.1.4 Werk en opleiding

J01 - Treinticket aan sterk verminderd tarief voor werkzoekenden die solliciteren 	
Type:	<i>Recurrente Korting</i>
Doel:	<i>De werkzoekende in staat te stellen begeleiding te krijgen of te solliciteren zonder extra kosten voor vervoer.</i>
Bevoegde instantie:	<i>Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (WSE)</i>
Determinanten:	• <i>(Verplicht ingeschreven) werkzoekende</i>
Een werkzoekende die met de trein naar een sollicitatie gaat kan een treinticket krijgen aan een verminderd tarief van 1€ voor een enkele rit en 2€ heen-en-terug. Echter dient wel op voorhand een attest aangevraagd te worden met vermelding van het tijdstip en de route.	

Realisaties Treinticket voor werkzoekenden die solliciteren

In 2019 waren er 6059 individuele werkzoekenden die gebruik hebben gemaakt van het verminderd tarief voor treintickets om naar een sollicitatie te gaan. Er zijn nog geen cijfers over het aantal begunstigden in 2020 beschikbaar. De totale kost van deze korting bedroeg 81.034 € in 2019 en 28.957 € in 2020.

Hoogstwaarschijnlijk kan de daling van deze kost verklaard worden door de omstandigheden veroorzaakt door COVID-19; digitale interviews behoeven tenslotte geen verplaatsing met de trein. Niettemin wijst het lage aantal begunstigden in verhouding met het (gemiddeld) totaal aantal niet-werkende werkzoekenden van 184.851¹ in 2019 op een relatief hoge non-take up. In 2019 werd het *issue* van *non-take up* reeds bevraagd, waarop de viceminister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw en Visserij heeft geduid dat er toenmalig een proefproject lopende was. De proefproject had als doel de omslachtige procedure aanvraagprocedure te vervangen door een digitaal loket, het NMBS Business Portal.

Evaluatie Treinticket voor werkzoekenden die solliciteren

Evaluatie proefproject Digitalisering NMBS-ticket – nog niet beschikbaar

¹ https://arvastat.vdab.be/arvastat_basisstatistieken_werkloosheid.html

J02 - Opleidingscheques voor werknemers

Type: *Recurrente Toeslag/Premie*

Doel: *De opleidingscheque is een instrument waarmee een werknemer een tegemoetkoming krijgt in de kost van een opleiding die hij volgt om zijn positie op de arbeidsmarkt te verstevigen*

Bevoegde instantie: *Departement Werk en Sociale Economie (WSE)*

Determinanten: *Opleidingsniveau*
• *Werknemer*

Werknemers die een arbeidsmarktgerichte opleiding willen volgen, kunnen een opleidingscheque aankopen ter waarde van 250 € om de opleidingskost te financieren. De werknemer betaalt de helft van de opleidingscheque, de Vlaamse overheid betaalt de andere helft. Jaarlijks heeft iedere kort- en midden-geschoolde werknemer recht op een verhoogde tegemoetkoming van 250 € in opleidingscheques, in dit geval betaalt de Vlaamse overheid het gehele bedrag.

Voor werknemers zonder een diploma hoger onderwijs waarbij de opleiding leidt tot een graduaats- of bachelorsdiploma, is er een opleidingscheque ter waarde van 500 €. Voor hogegeschoolde werknemers is dit beperkt tot 250 € en dient de opleidingscheque aangewend te worden voor loopbaangerichte opleidingen die kaderen in het persoonlijk ontwikkelplan (POP) tijdens het volgen van loopbaanbegeleiding. In beide gevallen is er geen verhoogde tegemoetkoming en betaalt de werknemer de helft, net zoals de Vlaamse overheid.

Realisaties Opleidingscheques

In augustus 2020 werd het beheer over de opleidingscheques overgeheveld van VDAB naar het departement Werk en Sociale Economie opdat alle Vlaamse opleidingsincentives onder hetzelfde dak worden beheerd¹. Meer bepaald betreft dit het Vlaams opleidingsverlof, Vlaams opleidingskrediet en de opleidingscheque. In 2019 waren 20.746 werknemers begunstigde van een opleidingscheque voor een totaal van 2.159 k€. In 2020 daalde dit tot 14.779 begunstigten voor een totaal van 1.980 k€.

Evaluatie Opleidingscheques

Departement Werk & Sociale Economie publiceerde in november 2020 een [jaarrapport](#) van de Vlaamse opleidingsincentives. Dit rapport bevat onder meer cijfergegevens over de realisaties sinds 2003 en toelichting bij de trends die in die periode hebben plaatsgevonden. Vooreerst is er een systematische daling van het aantal begunstigten van schooljaar 2008-2009 tot schooljaar 2019-2020, waarbij het aantal goedgekeurde aanvragen is geëvolueerd van 242.200 naar 18.156. Elke knik in de trendlijn wordt echter geduid vanuit de gewijzigde regelgeving. Vervolgens wordt toelichting gegeven bij de kenmerken van de werknemers die in aanmerking komen voor de opleidingscheques. Opvallend hierbij is dat slechts ~8% van het totaal subsidiebudget (Sj. 2019-2020) werd aangewend voor aanvragers met recht op een verhoogde tegemoetkoming (Dep. WSE, 2020).

J04 - Verplaatsingsvergoeding voor werkzoekenden in opleiding (abonnement bij De Lijn)

Type: *Recurrente Toeslag/Premie*

Doel: *De werkzoekende in staat te stellen opleiding te volgen zonder extra kosten voor vervoer naar de opleiding/stageplaats.*

Bevoegde instantie: *Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (WSE)*

Determinanten: • *(Verplicht ingeschreven) werkzoekende - met opleidingstraject*

De werkzoekende in opleidingstraject heeft recht op een maandabonnement bij De Lijn dat de vervoerskosten naar de opleiding of stage vergoedt. Dit abonnement is verlengbaar afhankelijk van de duur van de opleiding of stage.

¹ Vlaams parlement – Ontwerp van decreet 1888 nr. 1 van 11 februari 2019:
<https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1461030>

J05 - Verplaatsingsvergoeding voor werkzoekenden in opleiding (kilometervergoeding) ▲
Type: <i>Recurrente Toeslag/Premie</i>
Doel: <i>De werkzoekende in staat te stellen opleiding te volgen zonder extra kosten voor vervoer naar de opleiding/stageplaats.</i>
Bevoegde instantie: <i>Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (WSE)</i>
Determinanten: • <i>(Verplicht ingeschreven) werkzoekende - met opleidingstraject</i>
De werkzoekende in opleidingstraject die de fiets, brommer, auto of trein gebruikt heeft recht op een kilometervergoeding van 0,15 €/km.

J06 - Verplaatsingsvergoeding voor werkzoekenden in opleiding (abonnement, andere dan De Lijn) ▲
Type: <i>Recurrente Toeslag/Premie</i>
Doel: <i>De werkzoekende in staat te stellen opleiding te volgen zonder extra kosten voor vervoer naar de opleiding/stageplaats.</i>
Bevoegde instantie: <i>Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (WSE)</i>
Determinanten: • <i>(Verplicht ingeschreven) werkzoekende - met opleidingstraject</i>
De werkzoekende in opleidingstraject die een vervoersabonnement gebruikt bij een organisatie andere dan De Lijn kan aanspraak maken op een onkostenvergoeding.

Realisaties Verplaatsingsvergoeding voor werkzoekenden

In 2019 en 2020 maakten respectievelijk 7929 en 5529 werkzoekenden gebruik van het maandabonnement bij De Lijn. Hiervoor betaalt VDAB een forfaitaire som van 1.000 k€ aan De Lijn, waarvoor VDAB ter waarde van 2.000 k€ aan producten kan opvragen. Zodoende wordt een deel van de kost van de sociale correctie gedragen door De Lijn. De kilometervergoeding telde 60.976 begunstigden in 2019 en 50.275 in 2020. In totaal werd respectievelijk 13.044 k€ en 8.542 k€ aan kilometervergoeding uitbetaald. De vergoeding voor een abonnement bij een vervoersmaatschappij andere dan De Lijn telde 865 begunstigden in 2019 voor een bedrag van 123 k€ en 648 begunstigden in 2020 voor een bedrag van 78 k€. Opnieuw de daling in de kost en het aantal begunstigden worden herleid naar de impact van Covid-19.

Tabel 6: Verplaatsingsvergoeding voor werkzoekenden in opleiding (Bron: VDAB, 2021)

Verplaatsingsvergoeding	Begunstigden 2019 (N)	Begunstigden 2020 (N)	Kost SC 2019 (€)	Kost SC 2020 (€)
Vervoersabonnement - De Lijn	7.929	5.529	1.000.000,00	1.000.000,00
Kilometervergoeding	60.976	50.275	13.044.725,57	8.542.440,39
Vervoersabonnement - Niet bij De Lijn	865	648	123.632,50	78.589,60
Totaal	69.770	56.452	14.168.358,07	9.621.029,99

J07 - Kinderopvangvergoeding voor werkzoekenden in opleiding ▲
Type: <i>Recurrente Toeslag/Premie</i>
Doel: <i>Deze tussenkomst is bedoeld om werkzoekenden met kinderen de mogelijkheid te geven opleiding te volgen, zonder dat dit extra kosten voor kinderopvang met zich mee brengt. Het neemt met andere woorden de financiële drempel voor kinderopvang weg.</i>
Bevoegde instantie: <i>Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (WSE)</i>
Determinanten: • <i>(Verplicht ingeschreven) werkzoekende - met opleidingstraject</i>
De werkzoekende in opleidingstraject wiens kinderen naar een erkende kinderopvang gaan, heeft recht op een onkostenvergoeding voor de kinderopvang die plaatsvindt tijdens prestaties geleverd door de werkzoekende. Deze prestaties hebben betrekking op de opleiding of stage. Deze vergoeding geldt enkel voor kinderopvang buiten de schooluren, tenzij het kind nog niet naar school gaat, en is tijdens schoolvrije dagen gelimiteerd op 14,83 €/dag.

Realisaties Kinderopvangvergoeding voor werkzoekenden

In 2019 maakten 6022 werkzoekenden gebruik van de kinderopvangvergoeding tijdens hun traject naar werk en werd een totaal aan 2.812 k€ vergoedingen toegekend. In 2020 daalde dit cijfer tot 4582 begunstigden en 1.965 k€ vergoedingen. Het leeuwendeel van de toegekende kinderopvangvergoedingen had betrekking op werkzoekenden waarvan de kinderen nog niet naar de kleuter- of basisschool gaan.

Tabel 7: Kinderopvangvergoeding voor werkzoekenden (Bron: VDAB, 2021)

Kinderopvangvergoeding	Begunstigden 2019 (N)	Begunstigden 2020 (N)	Kost SC 2019 (€)	Kost SC 2020 (€)
Kinderopvang ¹	5.597	4.352	2.746.342,40	1.936.383,40
Buitenschoolse kinderopvang	425	230	65.905,50	29.573,60
Totaal	6.022	4.582	2.812.247,90	1.965.957,00

F08 - Kosteloos onderzoek naar de gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's

Type: *Eénmalige² Korting*

Doel: *Om te vermijden dat de kost van een gelijkwaardigheidsaanvraag een drempel vormt, is er in de regelgeving opgenomen dat een aantal maatschappelijk kwetsbare doelgroepen vrijgesteld zijn van betaling³. Voor vluchtelingen en subsidiair beschermde wordt het inperken van de kosten bovendien ook gedragen op supranationaal niveau (cfr. Lisbon Recognition Convention⁴⁺⁵).*

Bevoegde instantie: *Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (O&V)*

Determinanten:

- *Asielzoeker, vluchteling, subsidiair beschermde of NBMV*
- *Verhoogde verzekeringstegemoetkoming*
- *Leefloon-gerechtigd bij OCMW of equivalent*
- *Inburgeraar*
- *(Verplicht ingeschreven) werkzoekende - met opleidingstraject*

Bovenstaande statuten hebben recht op een gratis erkenningsaanvraag. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de erkenning van een niveau, een specifieke erkenning en de erkenning van een doctoraat. De kostprijs hiervan bedraagt respectievelijk: 90, 180 en 300 euro.

Realisaties Kosteloos onderzoek naar gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's (NARIC)

In 2019 werden 3.291 personen begunstigde van een kosteloos onderzoek naar gelijkwaardigheid van het diploma. In 2020 daalde dit tot 2.991 begunstigden. De gratis erkenning voor de bovenstaande doelgroepen kostte in 2019 en 2020 respectievelijk 396.450 en 356.940 €. Een onderverdeling op basis van statuut is terug te vinden in Tabel 25 in de bijlage.

¹ Categorie voor kinderen die nog niet naar het kleuter- of basisonderwijs gaan.

² Er bestaat geen limiet op het aantal keer een rechthebbende gebruik kan maken van het verminderd tarief omwille van een statuut, echter kan elk diploma logischerwijs slechts één keer erkend worden.

³ Besluit van de Vlaamse Regering van 31 januari 2014: <https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1023891>

⁴ <https://www.coe.int/en/web/higher-education-and-research/lisbon-recognition-convention>

⁵ [https://www.enic-](https://www.enic-naric.net/fileusers/1251_Recommendation_on_Recognition_of_Qualifications_Held_by_Refugees_Displaced_Persons_and_Persons_in_a_Refugee_like_Situation.pdf)

[naric.net/fileusers/1251_Recommendation_on_Recognition_of_Qualifications_Held_by_Refugees_Displaced_Persons_and_Persons_in_a_Refugee_like_Situation.pdf](https://www.enic-naric.net/fileusers/1251_Recommendation_on_Recognition_of_Qualifications_Held_by_Refugees_Displaced_Persons_and_Persons_in_a_Refugee_like_Situation.pdf)

3.3.2 Opgroeien

Sinds de 6de staatshervorming werd onder meer de bevoegdheid over kinderbijslag overgeheveld naar de deelstaten. Op 1 januari 2019 werd het beheer volledig overgedragen en trad het nieuwe Groeipakketdecreet¹ in werking. Verder werd ook de schooltoeslag geïntegreerd in het groeipakket. De kinderbijslag voor kinderen geboren sinds 1 januari 2019 volgt volledig de nieuwe regeling van het groeipakket; voor kinderen geboren vóór 2019 gelden overgangsbepalingen en bijbehorende transitiebedragen. Deze overgangsbepalingen hanteren het uitgangspunt dat geen enkel gezin met kinderen geboren vóór 1 januari 2019 minder kinderbijslag kan ontvangen dan het kreeg onder de vroegere regeling.

G05 - Groeipakket - Participatietoeslag - Schooltoeslag

Type: Recurrente Toeslag/Premie

Doel: Dit is een jaarlijkse financiële tegemoetkoming om een bijdrage te leveren aan de democratisering van het onderwijs, en die onder bepaalde voorwaarden wordt toegekend aan de leerling ter ondersteuning van zijn deelname aan het onderwijs, of aan de student, bovenop de studietoelage ter ondersteuning van zijn deelname aan het hoger onderwijs.

Bevoegde instantie: Agentschap Opgroeien, Agentschap Uitbetaling Groeipakket (WVG)

Determinanten: Inkomen, gezinssituatie, onderwijstype

Beschouwde inkomens: BBI, KI, VVI, Onderhoudsgelden (80%) en IINT

Het jaarlijks bedrag van de schooltoeslag is afhankelijk van het **onderwijstype**, zijnde vooreerst het **onderwijsniveau** en vanaf het secundair onderwijs of de leerling al dan niet op internaat zit (cfr. intern² – extern). De hoogte van het bedrag is afhankelijk van de **gezinssituatie**, een aantal **persoonskenmerken** en het **inkomen**. De gezinssituatie en de persoonskenmerken worden vertaald in een **puntensysteem**. Het aantal punten bepaalt welke inkomensgrenzen er gehanteerd worden. Het **referentie-inkomen** wordt berekend op basis van het aanslagbiljet van het voorgaande jaar voor het jaar van de aanvraag (vb. schooljaar 2020-2021, Aj, 2019 – Ink. 2018). In afwijking hiervan kan het referentiejaar wijzigingen indien er zich ingrijpende wijzigingen in de leefeenheid hebben voorgedaan. Eveneens kan, indien het recht op de schooltoeslag nog niet was bekomen via de automatische procedure, bij een sterke daling van het inkomen die nog niet gereflecteerd is in het aanslagbiljet gebruik gemaakt worden van meer recentere inkomstgegevens. Indien het inkomen voor 70% uit vervangingsinkomsten bestaat en het inkomen van de leefeenheid bovendien lager is of gelijk aan 10% van de maximumgrens heeft de student ook recht op een **uitzonderlijke toelage**.

Bedragen schooltoeslag 2020-2021 (€)		Minimum toeslag	Volledige toeslag	Uitzonderlijke toeslag
Kleuteronderwijs			105,98	
Lager onderwijs		123,67	192,33	249,75
Secundair onderwijs				
Gehuwde, zelfstandige of alleenstaande leerlingen		728,67	3.340,64	
Leerlingen in 3de leerjaar van de 3de graad voltijds TSO of BSO	extern	286,77	1.156,98	1.358,47
	intern	741,11	1.902,03	
Alle anderen voltijds secundair onderwijs	extern	238,89	964,05	1.131,94
	intern	617,60	1.584,98	
Stelsel leren en werken		200,87	549,27	708,59
Verpleegkundigen in het HBO5	extern	848,06	1.238,94	
	intern	848,06	3.720,75	
Hoger onderwijs		Zie Participatietoeslag: HO		

Realisaties Schooltoeslag (Groeipakket)

In schooljaar 2019-2020 werd voor 491.382 kinderen een schooltoeslag toegekend voor een totaalbedrag van 181.414 k€. In schooljaar 2020-2021 bedroeg dit 193.266 k€ voor 496.140 begunstigden. Tabel 8 geeft een overzicht van de verdeling naargelang de hoogte van het bedrag en Tabel 9 geeft de verdeling weer tussen de

¹ Vlaams parlement – Ontwerp van decreet 1450 nr. 1 van 17 januari 2018:

<https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1365831>

² Leerlingen die voor minstens 149 dagen op internaat of op kot zitten kwalificeren als zijnde 'intern'.

onderwijsniveaus. Tabel 8 en Tabel 28 in de bijlage geven dezelfde verdelingen weer in een kruistabel per schooljaar.

Tabel 8: Groeipakket - Schooltoeslag (Hoogte van het bedrag) (Bron: Opgroeien & VUTG, 2021)

Verhouding naargelang de toekenning*	Begunstigden 2019-2020 (N)	Begunstigden 2020-2021 (N)	Kost SC 2019-2020 (€)	Kost SC 2020-2021 (€)
Minimum toeslag	95.569	97.547	15.237.764	16.073.002
Gedeeltelijke toeslag	122.653	127.491	55.881.593	60.015.248
Volledige toeslag	271.179	269.644	109.056.538	116.206.406
Uitzonderlijke toeslag	1.981	1.458	1.238.197	972.269
Totaal	491.382	496.140	181.414.092	193.266.925
(*) Kleuteronderwijs kent slechts één bedrag dat enkel in zijn geheel wordt toegekend, of helemaal niet (afhankelijk van de voorwaarden).				

Tabel 9: Groeipakket - Schooltoeslag (Onderwijsniveau) (Bron: Opgroeien & VUTG, 2021)

Verhouding naargelang het onderwijsniveau	Begunstigden 2019-2020 (N)	Begunstigden 2020-2021 (N)	Kost SC 2019-2020 (€)	Kost SC 2020-2021 (€)
Kleuteronderwijs	109.302	103.326	11.335.136	10.952.503
Lager onderwijs	190.681	190.170	29.941.962	30.458.800
Secundair onderwijs	189.236	199.969	136.671.782	147.448.565
HBO5 Verpleegkunde	2.163	2.675	3.465.212	4.407.057
Totaal	491.382	496.140	181.414.092	193.266.925

Evaluatie Schooltoeslag (Groeipakket)

Op 4 maart 2021 werd de evaluatie van het Groeipakket ingediend bij het Vlaams Parlement door Vlaams minister van Welzijn, Gezin, Volksgezondheid en Armoedebestrijding. In dit uitvoerig [evaluatie-rapport](#) wordt diepgaand toegelicht welke impact de vernieuwde toeslagen hebben, zowel in de uitvoering als op de doelgroep, en de mate waarin de nieuwe instrumenten het beoogde doel bereiken. Aangaande de schooltoeslag wordt een significante stijging in de kost vastgesteld waarvoor twee verklaringen worden aangebracht. Vooreerst heeft de wijziging van het inkomensbegrip, de bruterings¹, tot een toename van het aantal begunstigen geleid. Ten tweede, blijkt uit de evaluatie dat de oude regeling kampte met een gerede hoeveelheid *non-take up*² die werd verholpen door de automatische toekenning (Opgroeien; VUTG, 2021, p. 105).

G08 - Groeipakket - Sociale toeslag

Type: *Recurrente Toeslag/Premie*

Doel: *Voor Vlaanderen weten we immers dat het huidige kinderbijslagstelsel een significante impact heeft op het kinderarmoederisico alsook op het armoederisico van gezinnen met kinderen. Daarom blijven we bij de hervorming van de gezinsbijslagen vasthouden aan selectieve ondersteuning van gezinnen met een laag inkomen via de toekenning van een sociale toeslag. Deze maatregel is selectief, gericht op het inkomen van gezinnen.*

Bevoegde instantie: *Agentschap Opgroeien, Agentschap Uitbetaling Groeipakket (WVG)*

Determinanten: *Inkomen, gezinssituatie*

Beschouwde inkomens: BBI, KI, VVI, Onderhoudsgelden (80%) en IINT

De sociale toeslag is een maandelijks bedrag dat **automatisch**, of op vraag van de begunstigde bij een sterk gedaald inkomen, wordt toegekend op basis van de **gezinssituatie** en het **inkomen**. Het **referentie-inkomen** wordt berekend op basis van het aanslagbiljet van het voorgaande jaar (vb. schooljaar 2020-2021, Aj, 2019 – Ink. 2018).

¹ Bruterings: In de oude regeling werden het netto belastbaar inkomen (na aftrek van beroepskosten) gehanteerd. In de nieuwe regeling wordt het bruto belastbaar inkomen (voor aftrek van beroepskosten) gehanteerd, aangevuld met een gewijzigde inkomensgrenzen om de beroepskosten te neutraliseren.

² Non-take up: het niet-opnemen van rechten

Sociale toeslag: bedragen per kind 2021 (€)		
Referentie-jaarinkomen (€)	≤ 31.605,89	31.605,89 tot 62.424
Gezin met 1 of 2 kinderen	52,02	0
Gezin met 2+ kinderen	83,23	62,42

Op de sociale toeslag voor gezinnen met 2+ kinderen is een overgangsbepaling van toepassing: minstens één van de kinderen moet begunstigde zijn van het nieuwe basisbedrag. Er moet dus minstens één kind met een nieuw basisbedrag zijn vooraleer de sociale toeslag voor gezinnen met 2+ kinderen kan worden toegekend. Voor alle gezinnen met kinderen wiens kinderbijslag volgens het oude systeem wordt toegekend, gelden ook de bedragen voor de sociale toeslag uit dat rang-gebonden systeem.

Aangezien het referentie-inkomen zich baseert op het aanslagbiljet van het voorgaande jaar, zal een daling van het inkomen pas twee jaar later gereflecteerd worden in de sociale toeslag. Om die reden geldt er een **alarmbelprocedure** om een plotse daling van het inkomen op te vangen. Indien de ouder begunstigde wordt van een leefloon, IVT of IGO en nog geen recht had op de sociale toeslag via de automatische procedure, dan wordt de sociale toeslag automatisch toegekend door de elektronisch alarmbel. In alle andere gevallen waarbij zich een plotse daling van het inkomen voordoet dient de ouder zelf aan te tonen dat het inkomen minstens 6 opeenvolgende maanden is gedaald onder de inkomensgrenzen. In dat geval wordt de sociale toeslag toegekend voor die (minstens) 6 maanden en de resterende maanden van de lopende toekenningsperiode.

Realisaties Sociale toeslag (Groeipakket)

In 2019 werd voor 353.855 kinderen een sociale toeslag toegekend voor een totaalbedrag van 170.745 k€. Daarvan werd 93,5% volgens de oude bedragen toegekend en 6,5% volgens de nieuwe bedragen. In 2020 werd deze toeslag voor 373.827 kinderen toegekend voor een totaalbedrag van 180.528 k€. Een jaar verder in de uitfasering van de oude regeling reflecteert zich ook in de cijfers: 86,19% werd toegekend volgens de oude bedragen en 13,81% volgens de nieuwe bedragen¹. In 2020 werd uitzonderlijk in het kader van de coronacrisis aan de doelgroep van de sociale toeslag ook een coronatoeslag toegekend. Deze coronatoeslag werd uitbetaald aan 342.354 kinderen, ter waarde van 11.400 k€. Parallel daarmee werd ook een Covid-toeslag uitgekeerd. Deze richtte zich uitdrukkelijk naar gezinnen met kinderen ten laste. Ouders die konden aantonen dat hun inkomen in de maand maart, april, mei of juni (2020) gedaald was met minstens 10% en onder de 2.213 €/maand zat, hadden recht op een éénmalige toeslag van 120 €. In totaal werd aan 24.205 kinderen een Covid-toeslag toegekend, voor een totaalbedrag van 2.400 k€. Tabel 26 in de bijlage geeft de totaalbedragen van de sociale toeslag weer in verhouding met de andere toeslagen in het groeipakket.

Evaluatie Sociale toeslag (Groeipakket)

Op 4 maart 2021 werd de evaluatie van het Groeipakket ingediend bij het Vlaams Parlement door Vlaams minister van Welzijn, Gezin, Volksgezondheid en Armoedebestrijding. In dit uitvoerig [evaluatie rapport](#) wordt diepgaand toegelicht welke impact de vernieuwde toeslagen hebben, zowel in de uitvoering als op de doelgroep, en de mate waarin de nieuwe instrumenten het beoogde doel bereiken. Aangaande de sociale toeslag werd in het eerst jaar van de nieuwe regeling een verdubbeling van het aantal kinderen vastgesteld met recht op de sociale toeslag. Deze evolutie kon in de eerste plaats verklaard worden door de automatische rechtentoekenning die non-take up vermijdt, het loskoppelen van de socio-professionele situatie van de ouder(s) en een stijging van de inkomensgrenzen voor grote gezinnen. Aangezien bij de sociale toeslag nog een overgangsregeling van toepassing is, wordt in de evaluatie afgeraden om wijzigingen door te voeren alvorens de vernieuwde sociale toeslag op volle toeren kan draaien (Opgroeien; VUTG, 2021, p. 99).

¹ Cijfers uit Jaarverslag Groeipakket 2020:

https://www.groeipakket.be/sites/groeipakket/files/documenten/Jaarverslag_Groeipakket_2020.pdf

G13 - Inkomenstarief KinderopvangType: *Recurrente Korting*Doel: *Doelstelling is meervoudig:*

Alle kinderen en gezinnen laten participeren aan samenleving in en door de kinderopvang. Via kinderopvang in contact komen met anderen. Intra-generatieve meerwaarde dus via inclusie en participatie, dit is de sociale functie van de kinderopvang.

Alle kinderen kans geven om zich in de opvang te ontwikkelen op diverse levensdomeinen in interactie met andere kinderen en andere volwassenen. Kinderopvang heeft immers ook een belangrijke pedagogische functie. Via het inkomenstarief kunnen ook gezinnen met beperkt inkomen in contact komen met dit belangrijk pedagogisch milieu.

Via kinderopvang het gezin de kans geven om gezin en arbeid te kunnen combineren en de inkomenspositie te verbeteren, dit is de economische functie.

Bevoegde instantie: *Agentschap Opgroeien, Kind & Gezin (WVG)*Determinanten: *Inkomen, gezinssituatie*

Beschouwde inkomens: GBI

Het Inkomenstarief kinderopvang (ITK) voorziet dat de tarieven van de kinderopvang worden gebaseerd op het gezamenlijk belastbaar inkomen van de ouders. De onderstaande inkomensgrenzen kennen elk hun eigen formule voor de berekening van het tarief.

Inkomensgrenzen 2020 (€)	Berekening tarief
≤ 17.257,93 (*)	$\text{Inkomen} \times 0,000385$ & per 50 euro onder de inkomensgrens komt 1% korting bij (max 25% korting; minimum: 5,37 €)
17.257,94 - 44.493,56	$\text{Inkomen} \times 0,000385$ (maximum: 16,90 €)
44.493,57 - 63.661,90	$\text{Inkomen} \times 0,000380$ (maximum: 22,33 €)
≥ 63.661,91 (**)	Per 3700 € boven de inkomensgrens stijgt het tarief met 0,60 € (minimum: 22,93 €; maximum: 29,51 €)

Algemeen gelden de onderstaande minimum- en maximumtarieven. Daarnaast zijn enkele kortingen van toepassing voor gezinnen met meerdere kinderen. De korting vanaf het 2de kind cumuleert en geldt voor alle kinderen. Zo zal een gezin met 3 jonge kinderen 6,74 € (2*3,37) korting krijgen voor alle drie de kinderen. De korting voor meerlingen wordt slechts éénmalig opgeteld maar cumuleert wel met de korting vanaf het 2de kind.

ITK: Tarieven en kortingen (€)	2019	2020	2021
Minimumtarief	5,24	5,32	5,37
Maximumtarief	29,09	29,51	29,81
Korting/per kind vanaf 2e kind		-3,34	-3,37
Korting voor een meerling (eenmalig)		-3,34	-3,37

G14 - Inkomenstarief Kinderopvang - Individueel verminderd tariefType: *Recurrente Korting*Doel: [Zie G13 – Inkomenstarief Kinderopvang](#)Bevoegde instantie: *Agentschap Opgroeien, Kind & Gezin (WVG)*Determinanten: *Inkomen, gezinssituatie, Covid-19*

- Invaliditeit
- Werkloosheid
- Schuldbemiddeling
- Inburgeraar
- Pleegkind
- Leefloon-gerechtigd (met opleidingstraject)
- Minderjarige tienermoeder

Beschouwde inkomens: GBI

Voor ouders met bovenstaande statuten of in specifieke situaties gelden individueel verminderde tarieven. De onderstaande tabel licht toe welke bedragen in welke situaties van toepassing zijn.

Individueel verminderd tarief	Tarief 2020 (€)
Invaliditeit	25% korting, met laagste tarief als minimum tarief
Werkloosheid	
Faillissement	
Verminderd inkomen werknemer	
Verminderd inkomen zelfstandige	
Covid-tarief (tijdelijk)	
Minderjarige tienermoeder	1,67
Leefloon zonder opleidingstraject	5,32
Leefloon met opleidingstraject	3,19
Laag inkomen met inburgering	
Laag inkomen met werk	
Materiële of medische hulp	1,67
Pleegkind	

OCMW-korting

Ouders die het berekende tarief niet kunnen betalen, kunnen afhankelijk van het oordeel van het OCMW aanspraak maken op een 50% korting op het berekende inkomenstarief, het minimumtarief of het (uitzonderlijk) laagst mogelijke tarief van 1,67 €. In dit geval wordt rekening gehouden met het Actueel beschikbaar inkomen.

G03 - Groeipakket - Participatietoelage - Kinderopvangtoelage

Type: *Recurrente Toelage/Premie*

Doel: *De kinderopvangtoelage is een maatregel van gezinsbeleid, in het kader van het kinderopvangbeleid, nu die toeslag strekt tot het stimuleren van de deelname van baby's en peuters aan kinderopvang, met name in door de Vlaamse Gemeenschap vergunde kinderopvanginitiatieven, waar de organisator niet werkt met het systeem van het inkomenstarief.*

Bevoegde instantie: *Agentschap Opgroeien, Agentschap Uitbetaling Groeipakket (WVG)*

Determinanten: *Leeftijd van het kind
Inkomenstarief kinderopvang*

Indien het kind nog niet naar de kleuterklas gaat en het tarief van de kinderopvang niet wordt berekend op basis van het inkomen van de ouders (zie [G13 - Inkomenstarief Kinderopvang](#)) hebben de ouders automatisch recht op de Kinderopvangtoelage. Deze toeslag bedraagt 3,29 € per dag per kind (2021). Bijgevolg is dit instrument complementair aan de kinderopvang met inkomenstarief.

Realisaties Kinderopvang

Tabel 10: Inkomenstarief Kinderopvang (Bron: Kind & Gezin, 2021)

Inkomenstarief Kinderopvang: Begunstigden		
Inkomensgrenzen 2020 (€)	2019	2020
≤ 17.257,93	11.691	10.869
17.257,94 - 44.493,56	44.023	43.934
44.493,57 - 63.661,90	44.117	42.789
≥ 63.661,91	28.280	27.364
Inkomen onbekend	7.785	6.856
Totaal	135.896	131.812

van elkaar verhouden. Ter herinnering; voor elke inkomenscategorie geldt een andere formule om het tarief te berekenen. Deze formules kunnen in de fiche geraadpleegd worden. De kost van het inkomenstarief voor kinderopvang kan worden gedeeld op basis van de subsidies die de Vlaamse overheid uitkeert aan de entiteiten

In 2019 telde het **Inkomenstarief Kinderopvang** 135.896 begunstigden¹, waarvan 8.831 die recht hadden op het individueel verminderd tarief. Dit aantal daalde tot 131.812 begunstigden in 2020, waarvan 9.164 met recht op een individueel verminderd tarief. De nevenstaande tabel geeft weer hoe de verschillende inkomenscategorieën zich ten opzichte

¹ Eénzelfde kind kan tweemaal voorkomen indien het namens twee gezinnen in de opvang zit.

die inkomensafhankelijke kinderopvangplaatsen aanbieden. Deze subsidies compenseren de verminderde bijdrage vanwege de ouders. De subsidies voor inkomenstarief zijn afhankelijk van de geleverde prestaties, de leeftijd van de medewerkers en het aantal aangeboden plaatsen. De bedragen hiervan zijn nog niet beschikbaar.

Onderstaande tabel geeft de verdeling weer tussen de verschillende statuten en situaties die in aanmerking komen voor het **individueel verminderd tarief**. Daarnaast was de kinderopvang in 2019 voor 3.305 ouders niet betaalbaar en kregen zij de OCMW-korting. In 2020 moesten 2.610 ouders zich beroepen op de OCMW-korting.

Tabel 11: ITK - Individueel Verminderd Tarief (Bron: Kind & Gezin, 2021)

Inkomenstarief Kinderopvang - Individueel verminderd tarief: Begunstigden			
Statuut - Situatie	Tarief (2020)	2019	2020
Invaliditeit	25% korting, met laagste tarief als minimum tarief	970	1.018
Werkloosheid		2.142	2.295
Faillissement		21	18
Verminderd inkomen werknemer		888	914
Verminderd inkomen zelfstandige		681	767
Covid-tarief (tijdelijk)			269
Minderjarige tienermoeder		€ 1,67	70
Leefloon zonder opleidingstraject	€ 5,32	744	734
Leefloon met opleidingstraject		944	799
Laag inkomen met inburgering		668	541
Laag inkomen met werk		€ 3,19	778
Materiële of medische hulp	€ 1,67	225	258
Pleegkind		700	773
Totaal		8.831	9.164

De **kinderopvangtoeslag**, die wordt uitbetaald aan zij die geen inkomensafhankelijk tarief betalen in de kinderopvang, werd in 2019 aan gemiddeld 24.787 kinderen per maand toegekend. In 2020 werd dit slechts aan gemiddeld 22.004 kinderen per maand toegekend. De reden voor deze daling zijn de maand april en mei, die respectievelijk 7.782 en 17.365 begunstigden telden. Deze *outliers* vallen geheel samen met de lockdown-maatregelen die op dat moment van toepassing waren in het kader van Covid-19. In het totaal werd in 2019 10.980 k€ uitbetaald voor de kinderopvangtoeslag, en in 2020, 9.194 k€.

Evaluaties Kinderopvang

In juli 2019 publiceerde Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin een rapport, 'Het gebruik van en de behoefte aan kinderopvang voor baby's en peuters jonger dan 3 jaar in het Vlaamse Gewest'. In het rapport wezen Teppers, Schepers, & Van Regenmortel (2019) erop dat het Inkomenstarief Kinderopvang veruit de meest gebruikte opvangvorm is onder de regelmatige gebruikers. De IKT groepsopvang en IKT gezinsopvang zijn samen goed voor 59,2% van de regelmatige gebruikers, gevolgd door grootouders, kinderopvang met vrije bijdragen en informele opvangvormen. Verder stelden ze vast dat het gebruik van IKT-opvangvormen daalt naarmate het netto-gezinsinkomen stijgt. Zo ook alleenstaanden, kansarme gezinnen en gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine vaker kiezen voor IKT. Hoewel er echter wel wordt vastgesteld dat kansarme gezinnen, en in het bijzonder gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine, minder regelmatig gebruik maken van eender welke opvangvorm. Niettegenstaande blijft de werkstatus van de moeder, eerder dan de socio-economische status van het gezin, de belangrijkste determinant voor het regelmatig gebruik van eender welke opvang. Tot slot wordt ook een verband vastgesteld tussen de verstedelijkingsgraad en het gebruik van IKT, en wordt deze het vaakst gebruikt in centrumsteden (Teppers, Schepers, & Van Regenmortel, 2019).

Enkel onder de formele opvangvormen ging 76,7% van de kinderen in 2019 naar een IKT-kinderopvang (Opgroeien; VUTG, 2021).

3.3.3 Zorg en welzijn

G01 - Gezinszorg en aanvullende thuiszorg

Type: *Recurrente Korting*

Doel: *Deze voorzieningen dragen er toe bij dat mensen zo lang mogelijk in de eigen vertrouwde woning en woonomgeving kunnen blijven wonen*

Bevoegde instantie: *Zorg & Gezondheid (WVG)*

Determinanten: *Inkomen, gezinssituatie, de duur en intensiteit van de dienstverlening*

- *Invaliditeit (BEL-score ≥ 35)*
- *Verhoogde verzekeringstegemoetkoming*

Beschouwde inkomens: *Netto inkomen laatste kwartaal, KI, VVI, Onderhoudsgelden*

Voor de gezinszorg betaalt men bij een acute zorgnood een forfaitair bedrag van 7,58 € / uur gedurende de eerst 14 dagen. Indien de aanvrager recht heeft op verhoogde verzekeringstegemoetkoming wordt dit bedrag verminderd naar 4,55 € / uur. Na de periode van 14 wordt een sociaal onderzoek uitgevoerd dat 5 parameters in kaart brengt waarop de bijdrage vervolgens zal worden berekend:

- **Middelen van de gebruiker:** Een netto maandinkomen wordt berekend
 - BBI – OV – BV of netto-maandinkomen van het laatste kwartaal (in beide gevallen gecorrigeerd voor eventuele terugbetaling)
 - Inkomsten uit roerende goederen en onroerende goederen
 - Vervangingsinkomens
 - Alle andere inkomsten met uitzondering van gezinsbijslagen, studiebeurzen en premies in het kader van zorg
- **Lasten van de gebruiker:** De dienst voor gezinszorg kan beslissen om bepaalde uitzonderlijke medische en farmaceutische kosten, die het gezinsbudget erg belasten, in mindering te brengen van de inkomsten. Als de gebruiker zwaar zorgbehoevend is, is de dienst verplicht om een korting op de gebruikersbijdrage toe te passen.
- **Gezinssamenstelling** (a.d.h.v. een codesysteem)
- **BEL-score profiel van de gebruiker:** Indien deze score 35 of meer bedraagt wordt een korting toegekend van 0,65 € / uur.
- **De duur van de dienstverlening*:** Na 1 jaar ononderbroken dienstverlening wordt een korting toegekend van 0,25 € / uur.
- **De intensiteit van de dienstverlening*:** Indien het aantal gepresteerde uren meer dan 60 uur / maand bedraagt wordt een korting toegekend van 0,35 € / uur.

(*) De kortingen worden slechts toegepast in het geval de BEL-score 35 of meer bedraagt.

Aan de hand van de bovenstaande gegevens kan de bijdrage afgelezen worden in de [bijdrageschaal](#)¹.

Behoudens één enkele uitzondering kan de bijdrage nooit minder bedragen dan 0,51 € / uur, de minimumbijdrage. De uitzondering heeft betrekking op de gebruikers van meerlingenhulp, hierbij wordt de bijdrage gelimiteerd op:

- 6% van het netto-maandinkomen in het eerste levensjaar van de meerling
- 9% van het netto-maandinkomen in het tweede levensjaar van de meerling
- 12% van het netto-maandinkomen vanaf het derde levensjaar van de meerling

Realisaties Gezinszorg en aanvullende thuiszorg

In 2019 maakten 121.208 personen gebruik van de diensten van de gezinszorg en aanvullende thuiszorg, waarvan 51.811 gebruikers die recht hebben op de korting n.a.v. hun BEL-score profiel. In 2020 stegen deze cijfers naar 123.076 gebruikers en 52.824 begunstigden van een BEL-score korting. In 2019 en 2020 waren er respectievelijk 21 en 16 gebruikers van meerlingenhulp en de bijbehorende tarifiering. Gezien de complexe berekening van de gebruikersbijdrage o.b.v. een sociaal onderzoek, kan de kostprijs van de

¹ Bijdrageschaal: Bijlage bij het ministerieel besluit van 26 juli 2001

inkomensafhankelijke gebruikersbijdrage en de toegekende kortingen niet eenduidig in kaart worden gebracht. In 2019 en 2020 werden respectievelijk 696.762 k€ en 822.477 k€ aan subsidies uitbetaald ten behoeve van de diensten gezinszorg en aanvullende thuiszorg.

G17 - Verlaagde zorgpremie ikv Vlaamse Sociale bescherming

Type: *Recurrente Korting*

Doel: *De Vlaamse Sociale Bescherming voert een actief beleid dat gericht is op het bevorderen van de zelfredzaamheid, rekening houdend met de noden en de eigen regie van de gebruiker en van zijn kansen om volwaardig deel te nemen aan de samenleving. De Vlaamse sociale bescherming beoogt hierbij de financiële toegankelijkheid van zorg te waarborgen.*

Bevoegde instantie: *Agentschap voor Vlaamse Sociale Bescherming (WVG)*

Determinanten: *• Verhoogde verzekeringstegemoetkoming*

Inwoners van Vlaanderen, ouder dan 25 jaar en Belgisch sociaal verzekerd, zijn verplicht om zich aan te sluiten bij de Vlaamse sociale bescherming. Men wordt als inwoner van Vlaanderen beschouwd als men ingeschreven is in het bevolkingsregister of het vreemdelingenregister. Personen die wonen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kunnen op vrijwillige basis aansluiten bij de Vlaamse sociale bescherming. De zorgpremies worden ieder jaar aangepast aan de ontwikkeling van het afgevlakte gezondheidsindexcijfer van de consumptieprijzen van de maand april van het voorgaande jaar ten opzichte van het afgevlakte gezondheidsindexcijfer van de consumptieprijzen van de maand april in 2014.

Personen met recht op een verhoogde verzekeringstegemoetkoming hebben recht op een verlaagde zorgpremie. Het normale verschuldigde bedrag bedraagt 54 euro per jaar (cijfer 2021); de begunstigde van een verlaagde zorgpremie betaalt slechts 27 euro per jaar. Sinds 2019 evolueerden de bedragen als volgt:

Jaar	Normale premie	Verlaagde premie
2019	52 €	26 €
2020	53 €	26 €
2021	54 €	27 €

Realisaties verlaagde zorgpremie

In 2019 waren er 680.432 personen die recht hadden op een verlaagde zorgpremie. In totaal betreft dit een minderinkomst voor de Vlaamse overheid van 17.010 k€. Aangezien de cijfers van 2020 nog niet beschikbaar zijn beroepen we ons op indicatief cijfer bij benadering. Indien we de groeivoet van 2018-2019 doortrekken naar 2020 komt dit neer op een raming van **683.296** begunstigen met een minderinkomst van **18.448 k€**.

G18 - Zorgbudget voor ouderen met een zorgnood

Type: *Recurrente Toeslag/Premie*

Doel: *Het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood heeft tot doel ouderen vanaf 65 jaar en met een beperkt inkomen die bijkomende kosten hebben vanwege een vermindering van de zelfredzaamheid in staat te stellen een deel van de bijkomende kosten te financieren. Dit zorgbudget is een belangrijk instrument om:*

- *de financiële toegankelijkheid van de woonzorgcentra voor gebruikers te verbeteren.*
- *Aan gebruikers de mogelijkheid te geven om thuis te blijven wonen, door een financiële ondersteuning in de kosten omwille van de moeilijkheden die ze ondervinden in de activiteiten van het dagelijks leven*

Bevoegde instantie: *Agentschap voor Vlaamse Sociale Bescherming (WVG)*

Determinanten: *Inkomen, leeftijd en zorgzwaarte*

- *Invaliditeit - Gedaalde zelfredzaamheid (7 punten)*

Beschouwde inkomens: GBI, ABI, VVI, Eigendommen, Verkoop en schenkingen

Het toegekende bedrag is afhankelijk van de zorgzwaarte die wordt in kaart gebracht a.d.h.v. een puntsysteem, de schaal van zelfredzaamheid. In tegenstelling tot meeste toeslagen die met inkomensgrenzen werken wordt bij het Zorgbudget voor ouderen met een zorgnood een basis van het inkomen vrijgesteld, waarna het resterende inkomen bepaalt hoeveel van bedrag dat wordt toegekend.

Realisaties Zorgbudget voor ouderen

In 2019 werd voor 335.776 k€ aan zorgbudgetten toegekend aan 101.893 ouderen met een zorgnood. Deze cijfers kenden een lichte daling in 2020 naar 313.081 k€ en 94.552 begunstigden.

Tabel 12: Zorgbudget voor ouderen met zorgnood (Bron: VSB, 2021)

Zorgbudget voor ouderen met zorgnood					
Categorie	Max. bedrag (€) /maand	Begunstigden 2019 (N)	Begunstigden 2020 (N)	Kost SC 2019 (€)	Kost SC 2020 (€)
1	88,55	8.351	7.877	7.599.387,84	7.264.642,02
2	338,02	43.506	40.983	132.126.148,08	125.989.036,97
3	410,97	35.308	32.927	127.898.105,64	120.425.339,55
4	483,91	10.045	8.851	42.959.889,36	38.194.822,97
5	594,41	4.683	3.914	25.192.926,96	21.207.385,89
Totaal		101.893	94.552	335.776.457,88	313.081.227,40

G19 - Impulseo: Tegemoetkoming onthaal huisartsenpraktijkType: *Recurrente Toeslag/Premie*

Doel: *Teneinde de eerstelijnszorg te versterken en de toegankelijkheid ervan te verhogen zorgt het Impulsfonds voor huisartsgeneeskunde voor een tegemoetkoming in een deel van de loonkosten van de bediende en voor de kosten van een telesecretariaat. Deze tegemoetkoming dekt een deel van de loonkosten van de werknemer die de individuele huisarts of de groepspraktijk bijstaat in het onthaal en praktijkbeheer.*

Bevoegde instantie: *Zorg & Gezondheid (WVG)*Determinanten: *• Huisarts*

De tegemoetkoming voor een onthaal en administratief bediende bedraagt de helft van de werkelijke globale loonkost, gelimiteerd op 6.047 € per huisarts. De tegemoetkoming wordt toegekend pro rata het aantal maanden waaraan de voorwaarden is voldaan. Om in aanmerking te komen voor deze premie dient de praktijk ten minstens **150 globale medische dossiers (GMD) per huisarts** beheerd te hebben twee jaar voor het kalenderjaar waarvoor de aanvraag werd ingediend. Deze voorwaarde is niet van toepassing indien de huisarts(en) pas erkend zijn tijdens het jaar voorafgaand aan het kalenderjaar waarvoor zij een tegemoetkoming vragen. Verder moet er gebruik worden gemaakt van een **gelabeld elektronisch medisch dossier (EMD)** en moet de administratief bediende ten minste aangesteld zijn voor **13 uren per week** (1/5 VTE). In het geval van een groepspraktijk dient deze ten minste uit twee erkende huisartsen te bestaan die de praktische afspraken van hun samenwerking vastleggen in een **samenwerkingsovereenkomst**.

G20 - Impulseo: Tegemoetkoming medisch telesecretariaat huisartsenpraktijkType: *Recurrente Toeslag/Premie*

Doel: *Teneinde de eerstelijnszorg te versterken en de toegankelijkheid ervan te verhogen zorgt het Impulsfonds voor huisartsgeneeskunde voor een tegemoetkoming in een deel van de loonkosten van de bediende en voor de kosten van een telesecretariaat. Deze tegemoetkoming dekt een deel van de loonkosten van de werknemer die de individuele huisarts of de groepspraktijk bijstaat in het onthaal en praktijkbeheer.*

Bevoegde instantie: *Zorg & Gezondheid (WVG)*Determinanten: *• Huisarts*

De tegemoetkoming voor een medisch telesecretariaat bedraagt de helft van de reële kost, gelimiteerd op 3.474 € per huisarts. De tegemoetkoming wordt toegekend pro rata het aantal maanden waaraan de voorwaarden is voldaan. Om in aanmerking te komen voor deze premie dient de praktijk ten minstens **150 globale medische dossiers (GMD) per huisarts** beheerd te hebben twee jaar voor het kalenderjaar waarvoor de aanvraag werd ingediend. Deze voorwaarde is niet van toepassing indien de huisarts(en) pas erkend zijn tijdens het jaar voorafgaand aan het kalenderjaar waarvoor zij een tegemoetkoming vragen. Het medisch telesecretariaat betreft op zijn minst het **telefonisch en online afsprakenbeheer**. In het geval van een groepspraktijk dient deze ten minste uit twee erkende huisartsen te bestaan die de praktische afspraken van hun samenwerking vastleggen in een **samenwerkingsovereenkomst**.

G23 - Impulseo: Renteloze lening voor nieuwe huisartspraktijkenType: *Eénmalige Lening*

Doel: *Teneinde de eerstelijnszorg te versterken en de toegankelijkheid ervan te verhogen kunnen huisartsen die een individuele praktijk of een huisartsengroepering (groepspraktijk) opstarten voor de eerst installatie een renteloze lening krijgen.*

Bevoegde instantie: *Zorg & Gezondheid (WVG)*Determinanten: *• Huisarts*

De renteloze lening is sinds 1 juli 2020 verhoogd van 15.000 € naar 35.000 €. Dit bedrag moet via maandelijkse aflossing worden terugbetaald op 5 jaar, met een vrijstelling van terugbetaling van het kapitaal voor 1 jaar. Om in aanmerking te komen moet dit de **eerste installatie** zijn als erkende huisarts. Aan de 'eerste installatie'

voorwaarde is voldaan als de praktijk wordt opgestart binnen de 4 jaar na de erkenning als huisarts of wanneer deze wordt opgestart binnen de 4 jaar na een terugkeer uit een ontwikkelingsland¹.

Realisaties Impulseo

In 2019 werd 14.177 k€ toegekend voor een **onthaal of administratief bediende**; in 2020 bedroeg dit 15.440 k€. Voor een **medisch telesecretariaat** bedroeg het totaal 1.235 k€ en 1.251 k€ in respectievelijk 2019 en 2020. Geen gegevens over het aantal begunstigen.

In 2019 werden 95 **renteloze leningen** toegekend, voor een totaal van 1.432 k€. In 2020 steeg dit naar 132 renteloze leningen voor een totaal van 2.278 k€. De toename in het aantal leningen valt ten dele te wijten aan de afschaffing van de vestigingspremie die ook de aanleiding was om het bedrag van de lening te verhogen naar 35k€. De bovenstaande bedragen hebben geen betrekking op de afgelopen vestigingspremie. De vestigingspremie kon tot 1 augustus 2020 aangevraagd worden voor een eerste installatie die plaatsvond vóór 1 juli 2020. In tegenstelling tot de renteloze lening kon de vestigingspremie ook aangevraagd worden voor een verhuis naar een prioritaire zone en niet enkel voor een eerste installatie.

Evaluatie Impulseo

In 2017 publiceerden Van Roy, et al. (2017) een evaluatie van het Impulsfonds in opdracht van Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid. Daarin werd geconcludeerd dat de oorspronkelijke doelstelling van het Impulsfonds, nl. artsen heroriënteren in hun keuze van vestigingsplaats, niet werd gerealiseerd. Niettemin drukken ze op het hart dat het wel een bijzonder waardevol instrument is, teneinde de Vlaamse huisartsen psychologisch en financieel te ondersteunen. Om de vestigingsproblematiek, waartoe het Impulsfonds was opgericht, aan te pakken, pleiten Van Roy, et al. (2017) voor longitudinale maatregelen die de huisartsen duurzaam ondersteunen en een verfijning van de criteria voor het bepalen van prioritaire zones. Tot slot wordt er aanbevolen om multidisciplinaire samenwerkingsverbanden bij de eerstelijnszorg te stimuleren (Van Roy, et al., 2017).

In de lijn van deze aanbeveling is er in 2021 een hervorming gepland van het Impulsfonds (Impulseo). Hiertoe werd reeds een traject opgestart in samenwerking met de verschillende artsensyndicaten, VIVEL en Vereniging voor Wijkgezondheidscentra². De hervorming beoogt een laagdrempelige, kwaliteitsvolle en toegankelijke huisartsenzorg te realiseren door de samenwerkingsverbanden tussen zorgaanbieders en huisartsen te stimuleren teneinde de zorgcapaciteit binnen de eerstelijnszorg te verhogen³.

3.3.4 Justitie

G16 - Leefvergoeding personen onder elektronisch toezicht

Type: *Recurrente Toeslag/Premie*

Doel: *De uitbetaling van een leefloon is opgeschort als een persoon een vrijheidsstraf ondergaat en ingeschreven is op de rol van een strafinrichting, wat het geval is voor personen onder elektronisch toezicht. Hierdoor kunnen personen onder elektronisch toezicht geen aanspraak maken op uitbetaling van het leefloon. Wie hierdoor over geen middelen van bestaan/eigen inkomsten beschikt, kan een financiële dagvergoeding krijgen, ~de leefvergoeding.*

Bevoegde instantie: *Departement WVG (WVG)*

Determinanten: *Inkomen, elektronisch toezicht*

Beschouwde inkomens: *Alle persoonlijke bronnen van inkomsten*

Het recht op een leefvergoeding voor personen onder elektronisch toezicht is afhankelijk van het inkomen. Hierbij worden **alle persoonlijke inkomstenbronnen** in ogenschouw genomen. De inkomensgrens en de hoogte van het bedrag variëren naargelang de persoon alleenstaand, dan wel samenwonend is. Een alleenstaand individu onder elektronisch toezicht mag maximaal 625,60 € per maand aan persoonlijke inkomsten hebben. Indien dit criterium vervuld is, heeft de persoon recht op een dagvergoeding van 20,85 €, voor elke dag van de

¹ Development Assistance Committee – OESO (DAC-lijst): <https://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-finance-standards/dac-list.htm>

² Vlaams Parlement – Schriftelijke vraag nr. 222 van 14 december 2020: <https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1647318>

³ Begrotingsopmaak 2021 – BBT WVG

week. Voor een samenwonende zijn de persoonlijke inkomsten gelimiteerd op 417,07 € per maand en bedraagt de dagvergoeding 13,90 €, voor elke dag van de week. Enkel de persoonlijke inkomsten van de persoon onder elektronisch toezicht worden in ogenschouw genomen.

Realisaties Leefvergoeding voor personen onder elektronisch toezicht

In 2019 werd aan 1086 personen onder elektronisch toezicht een leefvergoeding toegekend, t.w.v. 1.401 k€. In 2020 steeg het aantal begunstigden naar 1204, voor een totaalbedrag van 1.805 k€.

3.3.5 Mobiliteit

M01 - Korting Buzzy Pazz

Type: *Recurrente Openbare dienstverlening*
Doel: *Tariefkortingen bij De Lijn voor kwetsbare doelgroepen*
Bevoegde instantie: *Vlaamse Vervoersmaatschappij - De Lijn (MOW)*
Determinanten:

- *Leefloon-gerechtigd bij OCMW of equivalent*
- *Asielzoeker*
- *Verhoogde verzekeringstegemoetkoming*

Personen die leefloongerechtigd zijn of die vallen onder het statuut van asielzoeker betalen een verlaagd tarief van €46 voor een jaarabonnement Buzzy Pazz. Personen die recht hebben op een verhoogde verzekeringstegemoetkoming betalen hiervoor €56. Een jaarabonnement Buzzy Pazz aan normaal tarief kost €215. De gebruikte tarieven zijn van 2021.

M02 - Korting Omnipas

Type: *Recurrente Openbare dienstverlening*
Doel: *Tariefkortingen bij De Lijn voor kwetsbare doelgroepen*
Bevoegde instantie: *Vlaamse Vervoersmaatschappij - De Lijn (MOW)*
Determinanten:

- *Leefloon-gerechtigd bij OCMW of equivalent*
- *Asielzoeker*
- *Verhoogde verzekeringstegemoetkoming*

Dezelfde verlaagde tarieven die voor Buzzy Pazz gelden, zijn ook geldend voor een jaarabonnement Omnipas. Dit wil zeggen: €46 voor leefloongerechtigden en asielzoekers, €56 voor mensen met een verhoogde verzekeringstegemoetkoming. Het normale tarief voor een jaar abonnement Omnipas bedraagt €339. De gebruikte tarieven zijn van 2021

M03 - Korting Omnipas 65+

Type: *Recurrente Openbare dienstverlening*
Doel: *Tariefkortingen bij De Lijn voor kwetsbare doelgroepen*
Bevoegde instantie: *Vlaamse Vervoersmaatschappij - De Lijn (MOW)*
Determinanten:

- *IGO-gerechtigd of rentebijslag*

Een Omnipas 65+ is op zich al een voordelig tarief. Personen die 65 jaar of ouder zijn betalen voor dit abonnement, voor 12 maanden, €56. Wanneer zij echter IGO ontvangen, hebben ze recht op een bijkomende korting, waardoor ze slecht €46 betalen. De gebruikte tarieven zijn van 2021

M04 - Reizen gratis met De Lijn
Type: <i>Recurrente Openbare dienstverlening</i> Doel: <i>Tariefkortingen bij De Lijn voor kwetsbare doelgroepen</i> Bevoegde instantie: <i>Vlaamse Vervoersmaatschappij - De Lijn (MOW)</i> Determinanten: • <i>Mensen met een visuele beperking</i> • <i>Begeleider persoon met een beperking</i> • <i>Agent van de geïntegreerde politie</i> • <i>Statuut nationale erkenning</i> • <i>Oudstrijder of oorlogsinvaliden</i> In een aantal specifieke gevallen, hierboven opgelijst, mogen mensen gratis gebruik maken van de diensten van De Lijn. Zij moeten hiervoor geen abonnement voorleggen, maar moeten enkel de kaart die hun respectievelijke statuut aantoonst vertonen. Begeleiders van personen met een beperking reizen vanzelfsprekend enkel gratis bij het effectief begeleiden van iemand met een beperking.
M05 - Korting voor gezinnen
Type: <i>Recurrente Openbare dienstverlening</i> Doel: <i>Tariefkortingen bij De Lijn voor kwetsbare doelgroepen</i> Bevoegde instantie: <i>Vlaamse Vervoersmaatschappij - De Lijn (MOW)</i> Determinanten: • <i>Gezinssamenstelling</i> Gezinnen (ook gezinnen in co-ouderschap) die meerdere Buzzy Pazen met dezelfde startdatum en geldigheidsduur aankopen, krijgen een gezinskorting. Voor jaarabonnementen is dit op het tweede abonnement 20% korting, voor alle volgende abonnementen betaalt men het verlaagd tarief van €56. Voor abonnementen die 1 of 3 maanden geldig zijn, bedraagt de korting 20% en dit voor het tweede en volgende abonnementen. De gebruikte tarieven zijn van 2021.
M06 - 10% Korting op 10-rittenkaart
Type: <i>Recurrente Openbare dienstverlening</i> Doel: <i>Tariefkortingen bij De Lijn voor kwetsbare doelgroepen</i> Bevoegde instantie: <i>Vlaamse Vervoersmaatschappij - De Lijn (MOW)</i> Determinanten: • <i>Lidkaart Gezinsbond</i> Mensen die lid zijn van de Gezinsbond kunnen een 10% spaarkorting op Lijnkaart 10 ritten krijgen.
M10 - Gratis abonnement
Type: <i>Recurrente Openbare dienstverlening</i> Doel: <i>Tariefkortingen bij De Lijn voor kwetsbare doelgroepen</i> Bevoegde instantie: <i>Vlaamse Vervoersmaatschappij - De Lijn (MOW)</i> Determinanten: • <i>Verplicht ingeschreven werkzoekende – met opleidingstraject</i> • <i>Invaliditeit – Erkend persoon met een handicap (VAPH)</i> • <i>Zorgbudget voor ouderen of gewaarborgd inkomen voor bejaarden</i> • <i>Invaliditeit – Inkomensvervangende tegemoetkoming voor gehandicapten (VAPH)</i> • <i>Bijzondere tewerkstellingsondersteunende maatregelen VDAB</i> Wie werkzoekend is en een door de VDAB erkende opleiding volgt, kan een abonnement bij de Lijn aanvragen (zie J04 - Verplaatsingsvergoeding voor werkzoekenden in opleiding (abonnement bij De Lijn)). Dit wordt terugbetaald door de VDAB. Daarnaast kunnen personen met een beperking, die voldoen aan een van bovenstaande statuten, een gratis Buzzy Pazz of Omnipas krijgen. Zij worden hiervoor automatisch uitgenodigd. Ze betalen enkel nog een administratieve kost van €5.

Realisaties Openbare Dienstverplichting De Lijn

In onderstaande tabel kan u het aantal begunstigden en het overeenkomstige bedrag van de gegeven korting terugvinden. Dit zijn enkel de cijfers van 2019, die van 2020 hebben we nog niet verkregen. Gezien het aggregatieniveau waarin we de cijfers hebben verkregen, kon niet aan elke afzonderlijke toeslag data worden gekoppeld. Indien dit het geval is, staat dit aangegeven in de tabel.

Tabel 13: De Lijn (Bron: De Lijn, 2021)

Toeslag	Determinant	Aantal begunstigden (N)	Budgettaire massa (€)
Korting Buzzypas	recht hebben op leefloon	18081	3.037.608
Korting Omnipass	recht hebben op leefloon	24216	6.659.400
Korting Buzzypas	Asielzoeker	Gegevens gebundeld bij cijfers leefloon	
Korting Omnipass	Asielzoeker		
Korting Omnipass 65+	IGO gerechtigd zijn	2842	781.550
Korting Buzzypas	Verhoogde tegemoetkoming	60061	9.489.638
Korting Omnipass	Verhoogde tegemoetkoming	89081	23.606.465
Reizen gratis	Agent van de geïntegreerde politie	Geen data verkregen	
Reizen gratis	Statuut nationale erkenning		
Reizen gratis	Oudstrijder of oorlogsinvaliden		
Korting voor gezinnen	# abonnementen/gezin	36372	1.892.761
10% Korting op 10-rittenkaart	Lid gezinsbond	Geen data verkregen	
Gratis abonnement	(Verplicht ingeschreven) werkzoekende - met opleidingstraject	1907	
Gratis abonnement	Erkend persoon met een handicap (VAPH)	242643	73.869.964
Gratis abonnement	Zorgbudget voor ouderen of gewaarborgd inkomen voor bejaarden	Gegevens gebundeld bij cijfers VAPH	
Gratis abonnement	Invaliditeit - Inkomensvervangende tegemoetkoming voor gehandicapten (IVT)		
Gratis abonnement	Bijzondere tewerkstellingsondersteunende maatregelen VDAB		
Reizen gratis	visuele beperking	Geen data verkregen	
Reizen gratis mee	Begeleider persoon met beperking		
Reizen gratis	Leeftijd jonger dan 6 jaar		
Buzzypas (totaal)	Leeftijd 6-24	161386	
Omnipass 65+ (totaal)	Leeftijd	292066	77.397.490

3.3.6 Huisvesting

Q01 - Huursubsidie

Type: *Recurrente Toeslag/Premie*

Doel: *(OD 2.2) Betaalbaar huren stimuleren voor wie het nodig heeft*

De betaalbaarheid van een kwaliteitsvolle woning op de private huurmarkt bevorderen voor kwetsbare gezinnen met een beperkt inkomen (SVK-huurder, verhuisd vanuit een slechte of onaangepaste woning of dakloos)

Bevoegde instantie: *Agentschap Wonen (OMG)*

Determinanten: *Inkomen, gezinssituatie, woning en locatie van de woning*

Beschouwde inkomens: *GBI, ABI, VVI en IINT*

De huursubsidie is een maandelijkse premie die wordt toegekend op basis van het **inkomen**, de **gezinssituatie**, de **woning** en de **locatie** van de huurwoning. Een persoon komt in aanmerking voor de huursubsidie indien die:

- Huurder is bij een SVK
- Verhuist van een onaangepaste of onveilige woning naar een goede, aangepaste woning op de private huurmarkt
- Dakloze was die een huurwoning betreft.

Het toegekende bedrag wordt berekend op basis van de onderstaande formule:

$$[\text{Maandelijkse huursubsidie}] = 75\% * [\text{maximale huurprijs}] - (1/55 * [\text{gezamenlijk jaarinkomen}])$$

Eénmalig wordt een **installatiepremie** toegekend ter waarde van 3*maandelijkse huursubsidie. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de inkomensgrenzen die van toepassing zijn.

Huursubsidie: Maximumgrenzen inkomen 2021 (€)	Inkomen	te verhogen pps. ten laste
Alleenstaanden	25.557	nvt
Alleenstaanden met erkende handicap	27.698	nvt
Alle andere gevallen	38.335	2.143

Indien het inkomen binnen de bovenvermelde grenzen valt, wordt de huursubsidie berekend op basis van de **maximale huurprijs**. Die is afhankelijk van de woning en de locatie van de woning. In sommige gemeenten geldt een verhoging van 10%. Onderstaande tabel geeft een overzicht van deze bedragen.

Huursubsidie: Maximale huurprijs 2021 (€)	Personen ten laste			
	Geen	1	2	3 of meer
zelfstandige woning	618,25	741,9	865,55	927,38
zelfstandige woning met 10% verhoging	680,07	816,09	952,11	1.020,11
kamer	494,6	593,52	692,44	741,9
kamer met 10% verhoging*	544,06	652,88	761,7	816,09

(*) Verhoging van toepassing in bepaalde gemeenten

Vervolgens wordt op basis van het inkomen en de maximale huurprijs het bedrag van de huursubsidie bepaald. Deze bedragen zijn begrensd, onderstaande tabel geeft een overzicht van de maximumbedragen.

Huursubsidie: Maximumbedragen 2021 (€)	Personen ten laste				
	Geen	1	2	3	4 of meer
zonder verhoging*	152,56	177,99	203,42	228,85	254,27
met 10 % verhoging*	167,82	195,79	223,76	251,74	279,71

(*) Verhoging van toepassing in bepaalde gemeenten

Q02 - HuurpremieType: *Recurrente Toeslag/Premie*Doel: *(OD 2.2) Betaalbaar huren stimuleren voor wie het nodig heeft
De betaalbaarheid van een kwaliteitsvolle woning op de private huurmarkt bevorderen voor gezinnen die 4 jaar of langer op de wachtlijst staan voor een sociale huurwoning.*Bevoegde instantie: *Agentschap Wonen (OMG)*Determinanten: *Inkomen, gezinssituatie, woning en locatie van de woning*Beschouwde inkomens: *GBI, ABI, VVI en IINT*

Net zoals de huursubsidie is de huurpremie een maandelijkse premie die wordt toegekend op basis van het **inkomen**, de **gezinssituatie**, de **woning** en de **locatie** van de huurwoning. In dit geval komen de personen in aanmerking die al 4 jaar op de wachtlijst staan voor een sociale huurwoning bij een sociale huisvestingsmaatschappij. Deze premie heeft identiek dezelfde vormelijke voorwaarden en berekeningswijze als de Huursubsidie, met het verschil dat die zich richt naar een andere doelgroep. Bijgevolg is deze ook **niet cumuleerbaar** met de Huursubsidie.

Berekeningswijze: zie [Q01 - Huursubsidie](#)**Realisaties Huursubsidie en Huurpremie**

Onderstaande Tabel 14 biedt een overzicht van de realisaties van de huurtoeslagen in 2019 en 2020.

Tabel 14: Huursubsidie en Huurpremie (Bron: Agentschap Wonen, 2021)

Huurtoeslagen	Begunstigden 2019 (N)	Begunstigden 2020 (N)	Kost SC 2019 (€)	Kost SC 2020 (€)	Gem. toeslag / maand 2019 (€)	Gem. toeslag / maand 2020 (€)
Huursubsidie	24.556	23.388	40.492.402,05	48.858.202,88	156,85	168,74
Huurpremie	12.842	13.522	26.158.613,22	32.749.490,39	171,06	176,86
Totaal	37.398	36.910	66.651.015,27	81.607.693,27		

Inbegrepen in het totaalbedrag van de Huursubsidie werden 2.431 **installatiepremies** toegekend in 2019 en 2.301 in 2020. Dit heeft betrekking op respectievelijk 1.198.952,99 en 1.242.346,31 van het totaalbedrag van de huursubsidie in 2019 en 2020.

Evaluatie Huursubsidie (en Huurpremie)

In het evaluatierapport van Steunpunt Wonen, uitgevoerd door Heylen (2020) wordt een kritische analyse gegeven over de doelmatigheid van de Huursubsidie. Er wordt op gewezen dat het maandelijkse netto bedrag tussen 2013 en 2018 een ferme daling heeft gekend van 16%, die bovendien het sterkst valt waar te nemen in het laagste inkomensdecil, bij alleenstaanden en jonge burgers. Wanneer de huursubsidie in zijn huidige vorm wordt vergeleken met de voorgaande regelgeving, blijkt het in zijn huidige vorm meer de nadruk te leggen op de markthuurl. Daar waar in het voorgaande stelsel het inkomen meer gewicht in de schaal legde bij het bepalen van het uitgekeerde bedrag. Zodoende wordt er in het rapport voor behoed dat de betaalbaarheid voor de lagere inkomens en de alleenstaanden niet in het gedrang komt. In het rapport prijst Heylen (2020) echter wel de afstemming en harmonisering tussen de huursubsidie en de sociale huur aangaande de gehanteerde inkomensconcepten en berekening. Niettegenstaande daarbij ook wel wordt opgemerkt dat de huursubsidie een relatief lager netto bedrag per maand uitkeert dan sociaal huren. Al wordt er wel voorzichtig op gewezen dat de inkomensprofielen en de netto bedragen van deze sociale correcties in beperkte mate convergeren (Heylen, 2020).

Q03 - HuurwaarborgleningType: *Eénmalige Lening*Doel: *(OD 2.2) Betaalbaar huren stimuleren voor wie het nodig heeft
De betaalbaarheid van en toegang tot een huurwoning bevorderen door de kost bij het betrekken van een huurwoning te spreiden voor personen met een beperkt inkomen.*Bevoegde instantie: *Agentschap Wonen (OMG)*Determinanten: *Inkomen, gezinssituatie en locatie van de woning*Beschouwde inkomens: *GBI, ABI, VVI en IINT*

De huurwaarborglening is een renteloze lening die wordt ter beschikking gesteld aan mensen met een beperkt inkomen. Indien het **inkomen** onder de onderstaande inkomensgrenzen valt (afhankelijk van de **gezinssituatie**), heeft men recht op een huurwaarborglening.

Huurwaarborglening: Maximumgrenzen inkomen 2021 (€)	Maximumgrens	te verhogen pps. ten laste
Alleenstaanden	31.460	nvt
Alleenstaanden met erkende handicap	34.395	nvt
Alle andere gevallen	47.186	2.938

De hoogte van het bedrag is gelimiteerd op basis van de locatie van de woning. Eveneens kan dit bedrag nooit hoger zijn dan het bedrag van de huurwaarborg bepaald in de huurovereenkomst.

Huurwaarborglening: Maximumbedragen 2021 (€)	Personen ten laste				
	Geen	1	2	3	4 of meer
zonder verhoging	1.880,00	2.115,00	2.350,00	2.585,00	2.820,00
met 10 % verhoging*	2.068,00	2.326,50	2.585,00	2.843,50	3.102,00

(*) Verhoging van toepassing in bepaalde gemeenten

Realisatie Huurwaarborglening

Tabel 15: Huurwaarborglening (Bron: Agentschap Wonen, 2021)

Huurwaarborglening: In cijfers	2019	2020
Aantal toekenningen (N)	3.392	4.258
Aantal lopende leningen (N)	3.330	7.040
Totaal bedrag (€)	5.295.659,00	6.697.200,04
Gemiddelde huurwaarborglening (€)	1.561,00	1.572,85
Aantal terugbetaalde leningen (N)	62	548
Aantal toek. met betalingsuitstel (N)	15	107
Aantal toek. coronabetalingsuitstel (N)		40
Aantal met betalingsachterstand (N)	241	808
Totale kost wanbetalers (€)	112.846,26	488.109,67

In 2019 werden 3.292

huurwaarborgleningen toegekend en waren er eind 2019 nog 3.330 lopende rekeningen. In 2020 werden er 4.258 leningen toegekend met 7.040 lopende leningen op het eind van het boekjaar. In totaal werd respectievelijk een bedrag van 5.295 k€ en 6.697 k€ uitgeleend. Nevenstaande Tabel 15 bevat bijkomende informatie over het aantal

leningen met betalingsuitstel en uitzonderlijk betalingsuitstel n.a.v. COVID-19. Alsook gegevens over het aantal begunstigden met betalingsachterstand en de kost gepaard met de wanbetalers.

Q04 - Vlaamse woonleningType: *Eénmalige Lening*Doel: *(OD 2.4) Verwerven van de eigen woning stimuleren voor wie het nodig heeft.
De betaalbaarheid van eigendomsverwerving, -behoud of woningrenovatie bevorderen voor gezinnen met een beperkt inkomen die niet bij de reguliere kredietverstrekkers terecht kunnen door hen de mogelijkheid te bieden om een lening aan te gaan onder gunstige voorwaarden.*Bevoegde instantie: *Vlaams Woningfonds (OMG)*Determinanten: *Inkomen, gezinssituatie, locatie en waarde van de woning*Beschouwde inkomens: *GBI, ABI, VVI en IINT*

Of een persoon al dan niet in aanmerking komt voor de Vlaamse woonlening is afhankelijk van het **gezinsinkomen** (vastgesteld door het laatst beschikbare aanslagbiljet), de **gezinssituatie** en de **ligging** van de woonst. Voor het laatstgenoemde criterium worden Vlaamse gemeenten opgedeeld in clusters naargelang de reële verkoopwaarde van woningen in die gemeenten. Die clusters worden gepubliceerd door het Vlaams woningfonds in de [Prospectus](#). Overkoepelend geldt altijd wel dezelfde minimumgrens van 9.817 €.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de inkomensgrenzen die gelden in 2021.

Vlaamse woonlening: Inkomensgrenzen - Situatie 01-01-2021 (€)							
Minimumgrens	9.817						
Maximumgrenzen							
Personen ten laste	Geen	1	2	3	4	5	6
Alleenstaande	39.229	62.754	66.671	70.588	74.505	78.422	82.339
Andersvalide alleenstaande	43.146	66.671	70.588	74.505	78.422	82.339	86.256
Samenwonend	58.837	62.754	66.671	70.588	74.505	78.422	82.339
Cluster1*							
Alleenstaande	41.096	65.742	69.846	73.950	78.054	82.158	86.262
Andersvalide alleenstaande	45.200	69.846	73.950	78.054	82.158	86.262	90.366
Samenwonend	61.638	65.742	69.846	73.950	78.054	82.158	86.262
Cluster2*							
Alleenstaande	41.096	65.742	69.846	73.950	78.054	82.158	86.262
Andersvalide alleenstaande	45.200	69.846	73.950	78.054	82.158	86.262	90.366
Samenwonend	61.638	65.742	69.846	73.950	78.054	82.158	86.262

De bovengrens van het bedrag dat kan worden ontleend is eveneens afhankelijk van de **gezinssituatie** en de **locatie** van de woning. Bijkomend wordt ook rekening gehouden met de **geschatte verkoopwaarde**, en indien de woning werd aangekocht onder het **BTW-stelsel** of indien het een **sociale koopwoning** betreft. Uitzonderlijk wordt het bedrag ook verhoogd voor elk kind jonger dan 6 jaar. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de maximumbedragen.

Vlaamse woonlening: Maximumbedragen 2021 (€)								
Personen ten laste	Geen	1	2	3	4	5	6	Verhoging per kind onder 6j.
Verkoopprijs	235.400	235.400	235.400	247.200	259.000	270.800	282.600	11.800
Verkoopprijs in Cluster1*	259.000	259.000	259.000	272.000	285.000	298.000	311.000	13.000
Verkoopprijs in Cluster2*	282.500	282.500	282.500	296.700	310.900	325.100	339.300	14.200
Woningen aangekocht onder het BTW-stelsel en Sociale Woningen								
Verkoopprijs	235.400	247.200	259.000	270.800	282.600	294.400	306.200	11.800
Verkoopprijs in Cluster1*	259.000	272.000	285.000	298.000	311.000	324.000	337.000	13.000
Verkoopprijs in Cluster2*	282.500	296.700	310.900	325.100	339.300	353.500	367.700	14.200

Het ontleende bedrag wordt maandelijks terugbetaald. De aflossing vangt aan vanaf de tweede maand volgend op de kredietakte. De rentevoet wordt berekend op basis van de referentierentevoet, het inkomen, de gezinssituatie, de kredietduur en de ligging van de woning. Bijkomende toelichting over de berekening van de rentevoet is terug te vinden in de [Prospectus](#).

Realisaties Vlaamse Woonlening

Tabel 16: De Vlaamse woonlening (Bron: VWF, VMSW, Agentschap Wonen, 2021)

De Vlaamse woonlening				
VWF	Lopend (N)	Toegekend (N)	Totaal (€)	Gemiddelde (€)
2019	32.791	2.323	407.244.239	175.310
2020	32.299	1.743	302.680.128	173.655
VMSW	Lopend (N)	Toegekend (N)	Totaal (€)	Gemiddelde (€)
2019	28.151	2.204	373.701.843	169.556
2020	28.026	1.721	299.712.212	174.150
Totaal	Lopend (N)	Toegekend (N)	Totaal (€)	
2019	60.942	4.527	780.946.082	
2020	60.325	3.464	602.392.340	

Sinds 1 januari 2021 wordt de Vlaamse woonlening enkel en alleen door Vlaamse Woningfonds verstrekt. Voordien konden burgers ook bij de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) terecht voor deze lening. Zodoende worden de cijfers in nevenstaande Tabel 16 ook opgedeeld weergegeven.

Evaluatie Vlaamse Woonlening

In het evaluatierapport van Steunpunt Wonen, uitgevoerd door Heylen (2020) wordt erop gewezen dat in de afgelopen jaren, omwille van de lage markrente, het gemiddelde subsidiebedrag zo goed als naar nul heeft herleid. Niettemin is het doorsnee inkomensprofiel bij de sociale leningen relatief zwak. Waardoor de rente op de private markt hoe dan ook hoger zou uitvallen. In conclusie wordt een evaluatie van de rentevoet in elk geval aangemoedigd (Heylen, 2020).

Q05 - Sociale huur

Type: *Recurrente korting*

Doel: *(OD 2.3) Betaalbaar sociaal huren stimuleren voor wie het nodig heeft.*

De betaalbaarheid van wonen bevorderen voor gezinnen en alleenstaanden met een beperkt inkomen door kwaliteitsvolle huurwoningen aan te bieden tegen een huurprijs die wordt berekend op basis van het inkomen en de gezinssituatie. Bevorderen van de woonzekerheid en toegang tot de woningmarkt voor kwetsbare gezinnen. Via verhuur van eigen patrimonium of inhuren van woningen op de private huurmarkt.

Bevoegde instantie: *Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (OMG)*

Determinanten: *Inkomen, gezinssituatie*
• Schuldbemiddeling

Beschouwde inkomens: *GBI, ABI, VVI en IINT*

Het sociaal huurstelsel kent een veelheid aan actoren die samen het sociaal huurbeleid verzorgen. Elk van deze actoren richt zich naar een specifiek deel van de sociale huurmarkt of doelgroep. Zodoende verschillen de voorwaarden en berekeningswijzen naargelang de aanbieder. Vooreerst zijn er de **sociale huisvestingsmaatschappijen** (SHM), gefinancierd en ondersteund door de Vlaamse overheid. De SHM's verzorgen het grootste aandeel van de sociale huurmarkt. Vervolgens is er het **Vlaams Woningfonds** (VWF), deze aanbieder richt zich voornamelijk naar grote gezinnen met vijf of meer gezinsleden. **Vlabinvest** beheert het sociaal huuraanbod in Vlaams-Brabant en de **sociale verhuurkantoren** (SVK) zijn verantwoordelijk voor het gedeelte private eigendommen die worden onderverhuurd op de sociale huurmarkt. Verder zijn de gemeentebesturen en OCMW's ook verantwoordelijk voor een deel van het aanbod in de sociale huurmarkt.

Voor alle voorgenoemde aanbieders gelden dezelfde toelatingsvoorwaarden, met uitzondering van de inkomensvoorwaarde die verschilt voor de woningen verhuurd door Vlabinvest. Vooreerst dient de kandidaat huurder **meerderjarig** te zijn. Op deze voorwaarde gelden uitzonderingen in het geval de kandidaat ontvoogd werd, zelfstandig woont of begeleid wordt door het OCMW. Vervolgens geldt een **verblijfsvoorwaarde**; de kandidaat huurder moet ingeschreven zijn in het bevolkings- of vreemdelingenregister. Eén enkele uitzondering is van toepassing voor kandidaten die bij gebrek aan bestaansmiddelen zijn uitgeschreven uit het register en gebruik maken van een referentieadres. De kandidaat huurder is gebonden aan een **eigendomsvoorwaarde** en mag geen bouwgrond of woning geheel of gedeeltelijk in eigendom hebben, noch in vruchtgebruik. Bovendien mag de kandidaat huurder ook geen zaakvoerder, bestuurder of aandeelhouder zijn van een vennootschap waarin een woning of bouwgrond is ondergebracht. Tot slot is er een **inkomensvoorwaarde** die gelijklopend is voor de woningen verhuurd door de SHM's, SVK's en het VWF maar verschilt voor de woningen aangeboden door Vlabinvest. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de maximale inkomensgrenzen.

Sociaal huren: Maximumgrenzen inkomen 2021 (€)		
SHM, SVK en VWF	Maximumgrens	te verhogen pps. ten laste
Alleenstaanden	25.557	nvt
Alleenstaanden met erkende handicap	27.698	nvt
Alle andere gevallen	38.335	2.143
Vlabinvest	Maximumgrens	te verhogen pps. ten laste
Alleenstaanden	41.737	nvt
Alleenstaanden met erkende handicap	46.130	nvt
Alle andere gevallen	60.409	4.393

De wijze waarop de huurprijs wordt bepaald verschilt naargelang de aanbieder. Noch bij de SVK's, noch bij Vlabinvest zijn er vastgelegde bedragen. Bij de SHM's en het VWF daarentegen wordt de huurprijs bepaald door een formule.

Sociale huisvestingsmaatschappijen

Huurprijs = $I/55 + EC - PK - GK + VOV$

Minimum = $MHP + EC$

Maximum = BH

- EC Energiecorrectie (o.b.v. energieprestatie)
- I Geïndexeerd jaarinkomen
- PK Patrimoniumkorting (o.b.v. marktwaarde)
- GK Gezinskorting (o.b.v. pps. ten laste)
- MHP Minimale huurprijs (o.b.v. marktwaarde)
- BH Basishuurprijs (gelijk aan de marktwaarde bij vastlegging in de huurovereenkomst)
- VOV Vermindering op de onroerende voorheffing

Vlaams woningfonds

Huurprijs = $(BH * (I/MI)) - (BH * (I/MI) * PTL * 2\%)$

Minimum = $BH/2$

Maximum = BH

- BH Geïndexeerde basishuurprijs (markthuurprijs o.b.v. huurschatter)
- I Geïndexeerd jaarinkomen
- MI Maximum inkomensgrens
- PTL Personen ten laste
- MH Minimale huurprijs = basishuurprijs / 2

Een meer gedetailleerde toelichting over de voorwaarden, de uitzonderingen die erop van toepassing zijn en de huurprijsberekening is terug te vinden in het naslagwerk [Wegwijs in het Sociaal Huurstelsel](#) van Agentschap Wonen Vlaanderen.

Realisaties Sociaal wonen

Onderstaande Tabel 17 geeft een overzicht van het aantal huurders per aanbieder en de bezettingsgraad.

Tabel 17: Sociaal huren (Bron: VWF, VMSW, Agentschap Wonen, 2021)

Sociaal huren	Aantal huurders (N)		Aantal huurwoningen (N)		Bezetting (%)	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
VWF	831	837	971	967	85,58%	86,56%
SHM	144.363	144.778	156.486	158.995	92,25%	91,06%
Vlabinvest	329	351	356	387	92,42%	90,70%
SVK	11.367	11.947	11.707	12.412	97,10%	96,25%
Totaal	156.890	157.913	169.520	172.761	92,55%	91,41%

Q06 - Renovatiepremie

Type: *Recurrente Toeslag/Premie*

Doel: *(OD 1.8) verduurzamen van de eigendomswoningen stimuleren
De kwaliteit van de woningen verhogen door eigenaar-bewoners met een beperkt of midden inkomen en SVK-verhuurders te stimuleren tot renovatie via een premie die tussenkomt in de kosten voor specifieke renovatiewerken.*

Bevoegde instantie: *Agentschap Wonen (OMG)*

Determinanten: *Inkomen, gezinssituatie, verhuurders aan SVK's, aard van de werken*

Beschouwde inkomens: *GBI, ABI, VVI en IINT*

De renovatiepremie is gericht op twee doelgroepen. Enerzijds particulieren die hun eigen woning willen renoveren en anderzijds verhuurders die verhuren aan een sociaal verhuurkantoor (SVK) die de woning willen

renoveren ten voordele van de huurders uit het sociaal huurstelsel. Beide doelgroepen kunnen per woning slechts twee aanvragen indienen in een periode van 10 jaar, voor een totaalbedrag van 10 000 euro. Vier categorieën van werken komen in aanmerking voor de premie en zijn ook bepalend voor de hoogte van de premie.

- Categorie 1: Ruwbouw (funderingen, muren, draagvloeren en trappen)
- Categorie 2: Het dak
- Categorie 3: Buitenschrijnwerk
- Categorie 4: Technische installaties
 - Subcategorie 4.1: Elektriciteit
 - Subcategorie 4.2: Sanitair
 - Subcategorie 4.3: Centrale verwarming

Voor particulieren die renovatiewerken uitvoeren aan de eigen woning is het recht op de premie en de hoogte van het bedrag afhankelijk van het inkomen, de gezinssituatie en de aard van de werken. Bovendien moeten de werken aan de hoofdverblijfplaats worden uitgevoerd en mag de aanvrager geen andere woning in volle eigendom hebben. Onderstaande inkomensgrenzen bepalen of de aanvrager recht heeft op een premie van 20%, dan wel 30%.

Renovatiepremie (20%) Maximumgrenzen inkomen 2021 (€)	Maximumgrens	te verhogen pps. ten laste
Alleenstaanden	44.620	nvt
Alleenstaande met 1 persoon ten laste (*)	63.740	3.570
Gehuwden en samenwonenden	63.740	3.570
Renovatiepremie (30%) Maximumgrenzen inkomen 2021 (€)	Maximumgrens	te verhogen pps. ten laste
Alleenstaanden	31.870	nvt
Alleenstaande met 1 persoon ten laste (*)	44.620	3.570
Gehuwden en samenwonenden	44.620	3.570
<i>(*) Persoon met erkende handicap wordt verrekend als persoon ten laste</i>		

De premie wordt berekend als een percentage van de factuur (excl. BTW). Er kunnen slechts twee aanvragen per 10 jaar worden ingediend. Bij de 30%-premie gelden er geen beperkingen op het aantal categorieën waarvoor men bij de eerste aanvraag een premie kan aanvragen. Voor de tweede aanvraag kan men slechts voor de resterende categorieën een premie aanvragen. Bij de 20%-premie kan men bij de eerste aanvraag maximaal twee categorieën benutten. Op een gelijkaardige wijze kan men bij de tweede aanvraag de resterende categorieën benutten. Eveneens gelden er minimum en maximumgrenzen voor de facturen waarvoor een premie wordt aangevraagd en mogen de facturen maximaal twee jaar oud zijn op het tijdstip van de aanvraag. De maximumgrens van de factuur begrenst enkel het bedrag dat in aanmerking komt voor een premie; facturen onder de minimumgrens komen niet in aanmerking.

Factuur (€)	minimumfactuur	maximumfactuur
Categorie 1: Ruwbouw	2.500,00	-
Categorie 2: Dakwerken	2.500,00	-
Categorie 3: Buitenschrijnwerk	2.500,00	-
Categorie 4: Technische installaties	2.500,00	<i>(zie subcategorie)</i>
▪ elektrische installatie	2.500,00	3.750,00
▪ sanitaire installatie	2.500,00	3.750,00
▪ centrale verwarming	2.500,00	7.500,00
Premie (€)	Premie 30%	Premie 20%
Minimumpremie per categorie	1.250,00	nvt
Maximumpremie per categorie	3.333,00	2.500,00
Maximumpremie totaal (2 aanvragen)	10.000,00	10.000,00

Voor verhuurders aan een SVK gelden geen inkomensvoorwaarden. De premie wordt in dit geval berekend volgens de 30%-formule met een maximumpremie van 3.333 € per categorie voor een totaal van 10.000 €, al dan niet verdeeld over twee aanvragen in een tijdspanne van 10 jaar.

Q07 - Aanpassingspremie

Type: *Recurrente Toeslag/Premie*

Doel: *(OD 1.8) Verduurzamen van de eigendomswoningen stimuleren
De kwaliteit van de woningen verhogen door senioren met een beperkt inkomen te stimuleren welomschreven woningaanpassingen uit te voeren aan hun woning (voor eigenaar-bewoners, private huurders en SVK-verhuurders).*

Bevoegde instantie: *Agentschap Wonen (OMG)*

Determinanten: *Inkomen, gezinssituatie, verhuurders aan SVK's, aard van de werken*

Beschouwde inkomens: *GBI, ABI, VVI en IINT*

De aanpassingspremie is gericht op twee doelgroepen, enerzijds bewoners die aanpassingswerken uitvoeren aan de eigen (huur)woning waarbij de aanvrager, partner of inwonend gezinslid minstens 65 jaar oud is en anderzijds verhuurders aan een SVK die aanpassingen doen voor de bewoner die minstens de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt. Het recht op de premie is afhankelijk van het inkomen, de gezinssituatie en de aard van de werken. Bovendien mag de 65-plusser waarvoor de premie wordt aangevraagd geen andere woning in volle eigendom hebben. Het inkomen van de 65-plusser mag onderstaande inkomensgrenzen niet overstijgen.

Aanpassingspremie Maximumgrenzen inkomen 2021 (€)	Maximumgrens	te verhogen pps. ten laste
Alleenstaande	31.870	nvt
Alleenstaande met 1 persoon ten laste (*)	44.620	3.570
Gehuwden en samenwonenden	44.620	3.570
(*) Persoon met erkende handicap wordt verrekend als persoon ten laste		

Twee categorieën van werken komen in aanmerking voor de aanpassingspremie. Per categorie waarvoor een aanvraag wordt ingediend moet minstens een factuur van 1.200 € (incl. BTW) kunnen worden voorgelegd.

- Categorie 1: Technische installaties of sanitaire voorzieningen
- Categorie 2: Toegankelijkheid-verbeterende aanpassingen

Het bedrag van de premie bedraagt 50% van de gefactureerde kosten per categorie, met een maximumbedrag van 1.250 € per categorie. De minimumfactuur leidt ertoe dat de premie dus altijd minstens 600 € per categorie bedraagt. In een tijdspanne van 10 jaar kunnen maximaal twee aanvragen worden ingediend; één voor elke categorie. Hoewel de aanpassingspremie kan gecumuleerd worden met de renovatiepremie, kunnen dezelfde facturen slechts voor één premie in aanmerking worden genomen.

Realisaties Renovatie- en Aanpassingspremies

In februari 2019 werd de verbeteringspremie en renovatiepremie geïntegreerd in de overkoepelende renovatiepremie. Op 1 juni 2019 werd de verbeteringspremie vervolgens finaal stopgezet. Tabel 18 geeft de realisaties bij de renovatiepremie weer voor de afgelopen twee jaar. Hierbij wordt het aantal begunstigden opgesplitst tussen het oude en het nieuwe stelsel. Ook in 2020 werden nog premies toegekend volgens het uitdovende stelsel: Indien begunstigden reeds een eerste aanvraag hadden ingediend voor 31 januari 2019, dan werd de tweede aanvraag tot 31 januari 2021 ook volgens het oude stelsel behandeld.

Tabel 18: Renovatiepremie (Bron: Agentschap Wonen, 2021)

Renovatiepremie: In cijfers	2019	2020
Aantal begunstigden oude stelsel (N)	11.882	17.309
Aantal begunstigden nieuw stelsel (N)	3.762	1.913
Totaal aantal begunstigden (N)	15.644	19.222
Totaal VEK (€)	42.827.580,00	59.774.750,00
Gemiddelde renovatiepremie oud stelsel (€)	2.726,00	2.776,00
Gemiddelde renovatiepremie nieuw stelsel (€)	2.778,00	3.147,00

Tabel 19 geeft de realisaties bij de aanpassingspremie weer; de cijfers van 2019 in Tabel 19 reflecteren overkoepelend de aanpassingspremie en de opheffen verbeteringspremie. Een deel van de toename bij het aantal begunstigden en kost van de renovatiepremie tussen 2019 en 2020, en parallel daarmee de afname bij de aanpassingspremie, kan verklaard worden doordat de opheffen verbeteringspremie nu bij de renovatiepremie is in gekanteld.

Tabel 19: Aanpassingspremie (Bron: Agentschap Wonen, 2021)

Aanpassingspremie: In cijfers	2019	2020
Aantal begunstigden (N)	6.507	3.014
Totaal VEK (€)	8.394.270,00	3.674.250,00
Gemiddelde aanpassingspremie (€)	1.290,00	1.219,00

Evaluatie Renovatie- en Aanpassingspremies

In het evaluatierapport van Steunpunt Wonen, uitgevoerd door Heylen (2020) wordt ervoor gepleit om de standaardbedragen van de aanpassingspremie te indexeren. In vergelijking met 2008 komt dit, in reële termen, neer op een daling van 220 € op een standaard bedrag van 1.250 €.

Q08 - Verzekering gewaarborgd wonen

Type: *Eénmalige Verzekering*

Doel: *(OD 3.3) Woonzekerheid van het eigenwoningbezit bevorderen*
De woonzekerheid van eigen woningbezit bevorderen voor mensen die een hypothecaire lening aangaan om een woning te bouwen, te kopen en/of te renoveren via een (gratis) verzekering die hen beschermt in geval van inkomensverlies door plotse werkloosheid of arbeidsongeschiktheid.

Bevoegde instantie: *Agentschap Wonen (OMG)*

Determinanten: *Waarde woning, omvang lening, locatie, arbeids- en tewerkstellingsgeschiktheid, inkomen*

Beschouwde inkomens: *GBI, ABI, IINT*

De verzekering gewaarborgd wonen is een gratis verzekering voor een hypothecaire lening. De voorwaarden om in aanmerking te komen voor de gratis verzekering zijn:

- Het geleende bedrag moet tenminste 50.000 € bedragen, bestemd voor de aankoop of bouw van een woning, of 25.000 € voor de renovatie van een woning.
- De aanvraag moet plaatsvinden maximaal 1 jaar na de kapitaalsopname van de lening.
- De waarde van de woning mag maximaal 325.470 € bedragen (374.290 € voor gemeenten in Vlabinvest-gebied).
- De aanvrager mag geen andere woning in volle eigendom hebben, tenzij deze ongeschikt is verklaard.
- De aanvrager moet voldoen aan de arbeidsgeschiktheids- en tewerkstellingsvoorwaarden tijdens de 12 maanden voorafgaand de aanvraag. De houdt in dat de aanvrager in die periode minimaal een deeltijdse betrekking moet uitoefenen; hetzij in een contract van onbepaalde duur waarvan de proefperiode is voldaan, hetzij in een tijdelijk contract of hetzij als uitzendkracht.

De verzekering geldt voor een periode van 10 jaar, die aanvangt op de aanvraagdatum. Het bedrag van de tegemoetkoming in het geval van arbeidsongeschiktheid of werkloosheid is afhankelijk van de hypothecaire lasten van de verzekerde. De verzekeraar komt maximaal tussen voor een periode van 36 maanden. Het bedrag van de tegemoetkoming is begrensd en kan nooit meer bedragen dan het actueel inkomensverlies; kan bovendien niet meer bedragen dan de percentuele grens van:

- 70% van de mensualiteit in de eerst twaalf maanden
- 56% van de mensualiteit in de tweede twaalf maanden
- 42% van de mensualiteit in de derde twaalf maanden

Verder is het bedrag eveneens begrensd op 500 € per maand. Deze grens wordt opgetrokken naar 600 € per maand indien het primair energieverbruik van de woning lager of gelijk is aan E70 en indien het inkomen van de aanvrager de onderstaande inkomensgrenzen niet overstijgt.

VGW (verhoogde tegemoetkoming tot 600€) Maximumgrenzen inkomen 2021 (€)	Maximumgrens	te verhogen pps. ten laste
Alleenstaanden	44.620	nvt
Alleenstaande met 1 persoon ten laste	63.740	3.570
Gehuwden en samenwonenden	63.740	3.570

Realisaties Verzekering gewaarborgd wonen

In 2019 werden in het kader van de Verzekering Gewaarborgd Wonen in totaal 8.917 tegemoetkomingen toegekend en uitgekeerd voor een totaalbedrag van 7.570.760,26 euro. In 2020 waren dit er 10.314 voor een totaal van 8.544.544,87 euro. Tabel 29 in de bijlage geeft een verdere opdeling naargelang de oorzaak van het inkomensverlies, arbeidsongeschiktheid of werkloosheid, en de contracten die de Vlaamse overheid heeft gesloten met de verzekeraars.

3.3.7 Energie en water

Q09 - Renteloze energielening (0% tot 15000 euro)

Type: *Eénmalige Lening*

Doel: *(OD 1.1) Het Renovatiepact voor de grondige renovatie van woningen versterken. Ondersteunen van de prioritaire doelgroep in de evolutie naar een energie-efficiënt en koolstofvrij gebouwenbestand.*

Bevoegde instantie: *Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (OMG)*

Determinanten: *Inkomen, gezinssituatie*

- *Verhoogde verzekeringstegemoetkoming*
- *Schuldbemiddeling*
- *Financiële begeleiding OCMW*
- *Recht op sociaal tarief voor aardgas en elektriciteit (beschermde afnemer)*
- *Recht op Verwarmingstoelage (+inkomensvoorwaarde)*

Beschouwde inkomens: *GBI, (BBI; indien recht op Verwarmingstoelage)*

De renteloze energielening is een lening tot 15.000 € voor werken die het energieverbruik van de woning kunnen verbeteren. De lening wordt afbetaald op een termijn van 10 jaar. Het recht op deze renteloze energielening kan zowel op basis van één van de bovengenoemde statuten als op basis van het inkomen worden verkregen. Indien men recht heeft op een [Verwarmingstoelage](#) en het **jaarlijks bruto belastbaar inkomen** niet hoger is dan 19.566,00 €, te verhogen met 3.622,34 € per persoon ten laste, komt men ook in aanmerking voor de renteloze energielening. Indien men geen recht heeft op een Verwarmingstoelage en het **gezamenlijk belastbaar inkomen** lager is dan 31.870,00 €, te verhogen met 1.660,0 € per persoon ten laste, komt men eveneens in aanmerking voor de lening. De rechthebbenden, hetzij op basis van een statuut of op basis van het inkomen, vormen samen de prioritaire doelgroep van de renteloze energielening.

De volgende werken komen in aanmerking voor de renteloze energielening:

- Dak- of zoldervloerisolatie
- Hoog-rendementsbeglazing
- Muurisolatie
- Vloerisolatie
- Luchtdichting en luchtdichtheidstest (in combinatie met andere maatregelen)
- Energiezuinig ventilatiesysteem type C of D
- Zuinige verwarmingsinstallatie
- Fotovoltaïsche zonnepanelen (mits het dak goed is geïsoleerd en er geen enkele beglazing is)
- Zonneboiler of ander zuinig systeem voor sanitair warm water
- Vervanging van lichtarmaturen en lampen
- Energiezuinige huishoudtoestellen

- Energieopslagtechnieken en beheerssystemen
- Energieaudit (in combinatie met een van de vorige maatregelen)

De renteloze energielening wordt tevens ter beschikking gesteld aan niet-commerciële rechtspersonen, coöperatieve vennootschappen en verenigingen van mede-eigenaars. Voor de laatstgenoemde kan het maximaal leningsbedrag verhoogd worden met 7.500 € per wooneenheid in het gebouw waarvoor de vereniging verantwoordelijk is. Deze begunstigten vallen niet onder de prioritaire doelgroep van de renteloze energielening.

Realisaties Renteloze energielening

Tabel 20 geeft de resultaten van 2019 en 2020. Dit betreft enkel de leningen toegekend aan de prioritaire doelgroep en niet degene toegekend aan de coöperatieve vennootschappen, verenigingen en niet-commerciële rechtspersonen. De renteloze energielening kent een significante daling in het aantal toekenningen tussen 2019 en 2020 met een halvering van de toegekende budgetten. Mogelijks valt deze evolutie te wijten aan Covid-19 gerelateerde omstandigheden, zo ook er in 2020 betalingsuitstel werd toegekend omwille van Covid-19.

Tabel 20: Renteloze Energienening (Bron: VEKA, 2021)

Renteloze Energienening	2019	2020
Aantal toekenningen (N)	1.791	1.444
Aantal lopende leningen (N)	5.267	6.083
Totaal VEK (€)	32.874.815,00	14.591.691,00
Aantal terugbetaalde leningen (N)	550	562
Aantal toek. Covid-betalingsuitstel (N)		3.226
Aantal met betalingsachterstand (N)	114	152
Totale kost wanbetalers (€)	14.677,05	-

Evaluatie Renteloze energielening

BBT Energie - BO2021 – “De bestaande renteloze energielening voor de prioritaire doelgroep zal in het najaar van 2020 aan een evaluatie worden onderworpen met het oog op verdere optimalisering en zodoende de financiële ondersteuning van zittende eigenaars verder te versterken.”

→ Evaluatie nog niet beschikbaar

Q22 - Sociaal tarief water

Type: *Recurrente Openbare dienstverlening*

Doel: *Betaalbare waterfactuur voor kwetsbare doelgroepen*

Bevoegde instantie: *Vlaamse Milieumaatschappij (OMG)*

Determinanten:

- *IGO-gerechtigd of rentebijslag*
- *Leefloon-gerechtigd bij OCMW of equivalent*
- *Invaliditeit - Inkomensvervangende tegemoetkoming voor gehandicapten (IVT)*
- *Invaliditeit - Integratietegemoetkoming voor gehandicapten (IT)*
- *Zorgbudget voor ouderen of gewaarborgd inkomen voor bejaarden*

Het sociaal tarief voor water is een korting op de integrale waterfactuur waarbij de gebruiker die onder één van de bovenstaande doelgroepen valt voor 80% wordt vrijgesteld van de heffing voor waterverontreiniging. Dit tarief wordt toegepast voor het hele gezin als één van de gezinsleden onder de bovenstaande doelgroepen valt. Gezinnen of personen die geen factuur rechtstreeks van de watermaatschappij krijgen hebben recht op een compensatie. Deze compensatie wordt berekend op een theoretisch standaardverbruik van 30 m³ water per gezinslid; 10 m³ indien de gebruiker over een eigen waterwinning beschikt. De compensatie bedraagt 80% van de theoretisch verschuldigde heffing.

Realisaties Sociaal tarief water

Tabel 21 geeft een overzicht van het aantal begunstigden en de kostprijs van het sociaal tarief voor water. Een opdeling per doelgroep met het aanleiding gevende statuut is niet mogelijk om privacy redenen. Het sociaal tarief wordt immers automatisch toegekend. De kost betreft enkel de kosten voor het luik waterzuivering van de integrale waterfactuur. De minderopbrengst omwille van het sociaal tarief wordt gecompenseerd in de algemene werkingstoelage vanuit het Vlaams Gewest. De kosten van het luik drinkwater daarentegen worden doorgerekend aan de waterbedrijven en de gebruikers, en hebben zodoende geen begrotingsimpact. De kostprijs van de gewone korting is een **benadering** op basis van het aantal begunstigden en de kosten gepaard met de compensatieregeling.

Tabel 21: Sociaal tarief voor water (Bron: VMM, 2021)

Sociaal tarief voor water	2019		2020	
	Begunstigden (N)	Kost (€)	Begunstigden (N)	Kost (€)
Gewone korting	179.301	8.981.626,12	185.425	8.110.999,37
Compensatieregeling	50.017	2.505.474,00	58.515	2.559.607,00

Evaluatie Sociaal tarief water

In opdracht van de Vlaamse Milieumaatschappij werd in 2019 de tariefstructuur van de integrale waterfactuur geëvalueerd door het Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleeck (CSB) van UAntwerpen. In dit rapport, *Implementatie van de betaalbaarheidstoets voor de integrale waterfactuur*, van Vanhille, Goedemé, Van Thielen, & Storms (2019) werd onder meer de impact van het sociaal tarief voor water onderzocht. Dit onderzoek stelde vast dat het sociaal tarief voor water zéér effectief het betaalbaarheidsrisico¹ terugdringt; van 37% tot 1,6% wanneer de werkelijke uitgaven in ogenschouw worden genomen. Wanneer een normatieve kostenindicator wordt gebruikt die zich baseert op noodzakelijke kosten, blijkt de sociale correctie het betaalbaarheidsrisico zelfs volledig naar 0% herleiden. Omgekeerd impliceren deze bevindingen dat 60% van de begunstigden van een sociaal tarief voor water ook zonder deze sociale correctie niet met een betaalbaarheidsrisico zouden geconfronteerd worden.

Op basis van simulaties werd vastgesteld dat er een zekere marge is om de korting van 80% te verlagen en gepaard daarmee de doelgroep te verruimen, zonder dat daarbij de originele doelgroep een betaalbaarheidsrisico zou ervaren. Er wordt echter wel gepleit voor bijkomende analyses die dergelijke hervormingen beter kunnen helpen vormgeven. Eveneens dient daarbij te worden overwogen of een graduele correctie een meerwaarde kan bieden over de huidige alles-of-niets situatie (Vanhille, Goedemé, Van Thielen, & Storms, 2019).

3.3.7.1 Fluvius – Openbare Dienstverplichting

Fluvius heeft als Vlaamse Netbeheerder verschillende openbare dienstverplichtingen (ODV); dit betreft zowel sociale, ecologische als technische dienstverplichtingen. De meest relevante sociale correctie die hier speelt is het [sociaal tarief voor aardgas en elektriciteit](#). Deze sociale correctie gaat uit van het federale niveau en de hoogte van het tarief wordt viermaal per jaar vastgelegd door de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG). De begunstigden van dit tarief krijgen het statuut van 'beschermde afnemer'.

De onderstaande doelgroepen komen in aanmerking voor het statuut van **beschermde afnemer**.

- Leefloon-gerechtigd bij OCMW of equivalent
- Recht op maatschappelijke steun door het OCMW
- Invaliditeit - Arbeidsongeschikt (+66%)
- Invaliditeit - Integratietegemoetkoming voor gehandicapten (IT)
- Invaliditeit - Inkomensvervangende tegemoetkoming voor gehandicapten (IVT)
- Invaliditeit - Tegemoetkoming voor hulp van derden

¹ Betaalbaarheidsrisico: in de studie spreekt men van een betaalbaarheidsrisico wanneer de kosten van het waterbudget uitstijgen boven de 1,4% van het beschikbaar inkomen.

- Invaliditeit - Verhoogde kinderbijslag voor kind met medische ongeschiktheid (Zorgtoeslag)
- IGO-gerechtigd of rentebijslag
- Zorgbudget voor ouderen of gewaarborgd inkomen voor bejaarden
- Verhoogde verzekeringstegemoetkoming
- Recht op sociale huur als huurder van een sociaal appartement

Hoewel het sociaal tarief voor aardgas en elektriciteit dus een federale materie betreft, zijn er verschillende Vlaamse premies die kaderen binnen de ecologische ODV van Fluvius waarbij bijkomende voordelen worden toegekend aan beschermde afnemers. Een uitvoerige lijst van deze premies is beschikbaar op de [website](#) van Fluvius. Het merendeel van deze premies wordt doorgerekend aan de netgebruikers en heeft zodoende geen directe impact op de Vlaamse begroting. De twee uitzonderingen die wel een begrotingsimpact hebben zijn de **Huur-en-isolatiepremie** en de **Gratis energiescan**.

Q15 - Huur-en-isolatiepremie

Type: *Eénmalige Toeslag/Premie*

Doel: *Ondersteunen van kwetsbare doelgroepen in de evolutie naar een energie-efficiënt en koolstofvrij gebouwenbestand.*

Bevoegde instantie: *Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (OMG)*

Determinanten: *Inkomen, gezinssituatie, huurprijs en locatie*

- *Recht op sociaal tarief voor aardgas en elektriciteit (beschermde afnemer)*
- *Actieve budgetmeter (gas en elektriciteit)*
- *Recht op [energielening](#) (prioritaire doelgroep)*
- *Recht op [sociale huur](#)*

Beschouwde inkomens: *GBI, BBI*

Het recht op de huur-en-isolatiepremie is voorbehouden voor huurders die ook [beschermde afnemers](#) zijn, tot de [prioritaire doelgroep](#) behoren, [sociaal huren](#) of een actieve budgetmeter¹ gebruiken. Men kan dus ook naast de rechtgevendende statuten aanspraak maken op de huur-en-isolatiepremie met dezelfde inkomensvoorwaarden die gelden voor de prioritaire doelgroep van de Renteloze Energielening, zoals weergegeven in onderstaande tabel.

Huur-en-Isolatiepremie Maximumgrenzen inkomen 2021 (€)	Maximumgrens	te verhogen pps. ten laste	Beschouwde inkomens
Alleenstaande	19.566,25	3.622,24	BBI (1 jaar terug)
Gehuwden en samenwonenden	31.870,00	1.660,00	GBI (3 jaar terug)

Verder kan ook aanspraak gemaakt worden op de premie indien de huurprijs van de woning niet hoger ligt dan 528,57 € (2021). In bepaalde steden² en gemeenten³ wordt de maximale huurprijs verhoogd tot 578,57 € (2021). Tot slot kunnen huurders waarbij een verzoek tot afsluiting van elektriciteit en gas bij de Lokale Adviescommissie (LAC) werd ingediend ook aanspraak maken op de huur-en-isolatiepremie.

De huur-en-isolatiepremie wordt niet aan de huurder uitbetaald, maar aan de projectpromotor. De projectpromotor begeleidt het hele traject. De projectpromotor gaat in overleg met de huurder en de eigenaar, rapporteert aan Fluvius en is ook de aannemer die de werken uitvoert of uitbesteedt. Drie types werken komen in aanmerking: dak- of zoldervloerisolatie, spouwmuurisolatie en hoog-rendementsbeglazing. Het bedrag van

¹ Actieve budgetmeter: De budgetmeter moet op voorhand worden opgeladen. Zodoende beschermt dit de energieconsument tegen afsluiting en wordt vermeden dat achterstallige energiefacturen uit de hand lopen.

² Steden met verhoging: Aalst, Antwerpen, Brugge, Genk, Gent, Hasselt, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas, Turnhout

³ Gemeenten met verhoging: Affligem, Asse, Beersel, Bertem, Bever, Dilbeek, Drogenbos, Galmaarden, Gooik, Grimbergen, Halle, Herne, Hoeilaart, Huldenberg, Kampenhout, Kapelle-op-den-Bos, Kortenberg, Kraainem, Lennik, Liedekerke, Linkebeek, Londerzeel, Machelen, Meise, Merchtem, Opwijk, Overijse, Pepingen, Roosdaal, Sint-Genesius-Rode, Sint-Pieters-Leeuw, Steenokkerzeel, Ternat, Tervuren, Vilvoorde, Wemmel, Wezembeek-Oppem, Zaventem, Zemst

de premie is afhankelijk van de uitgevoerde werken en het type woning en wordt berekend via de onderstaande formule:

Huur-en-isolatiepremie: Berekening	
<i>Huur-en-isolatiepremie = Forfaitaire premie + bedrag/m² aan uitgevoerde werken</i>	
Forfaitaire premie: Woningen	Een forfaitaire premie voor de projectpromotor van €200 per uitgevoerd werk
Forfaitaire premie: Woongebouwen	Een forfaitaire premie voor de projectpromotor van 200 euro per wooneenheid en per uitgevoerd werk voor de eerste vijf wooneenheden en bijkomend €50 per wooneenheid, met een maximum van €2500 per woongebouw per uitgevoerd werk
Opgeteld met maximum per:	Maximum bedrag (€) / m²
geplaatste dak-of zoldervloerisolatie	20
geplaatste spouwmuurisolatie	12
geplaatste hoogrendementsbeglazing	85

Q16 - Gratis energiescan

Type: *Eénmalige Openbare dienstverlening*

Doel: *Ondersteunen van kwetsbare doelgroepen in de evolutie naar een energie-efficiënt en koolstofvrij gebouwenbestand.*

Bevoegde instantie: *Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (OMG)*

Determinanten: *huurprijs en locatie*

- *Recht op sociaal tarief voor aardgas en elektriciteit (beschermde afnemer)*
- *Actieve budgetmeter (gas en elektriciteit)*
- *Recht op [energielening](#) (prioritaire doelgroep)*
- *Recht op [sociale huur](#)*

De gratis energiescan is een evaluatie van het energieverbruik van een gebouw. Het verslag van deze scan beschrijft de huidige energiesituatie en voorziet tips hoe die kan verbeterd worden en hoeveel er eventueel zou kunnen bespaard worden. Alsook wordt een toelichting geboden van sociale rechten en premies die daarbij zouden kunnen helpen. De energiescan komt overeen met een waarde van 200 € per scan.

Realisaties ODV Fluvius

Zoals eerder vermeld zijn van alle premies die via Fluvius worden aangeboden de huur-en-isolatiepremie en de gratis energiescan de enige die een directe begrotingsimpact hebben. De huur-en-isolatiepremie wordt ten dele bekostigd door de Vlaamse overheid voor 350 k€ per jaar; de rest wordt verrekend in het distributienettarief. Voor de energiescans werd zowel in 2019 als in 2020 een bedrag van 1.240 k€ vastgelegd door de Vlaamse overheid om de gratis energiescans te vergoeden.

De huur-en-isolatiepremie kende in 2019 een totaal van 959 begunstigden die samen 1.172 k€ aan premies hebben ontvangen. In 2020 waren dit er 1.146 voor een totaal van 1.032 k€ aan premies. Onderstaande Tabel 22 geeft een verdere opdeling naargelang de doelgroep.

Tabel 22: De Huur-en-Isolatiepremie (Bron: VEKA, 2021)

Huur-en-isolatiepremie	2019		2020	
	Aantal begunstigden (N)	Kost (€)	Aantal begunstigden (N)	Kost (€)
Beschermde afnemer (sociaal tarief voor elektriciteit en aardgas)	23	Wordt niet per subcategorie gerapporteerd	48	Wordt niet per subcategorie gerapporteerd
Actieve budgetmeter (gas en elektriciteit)	5		5	
Prioritaire doelgroep (renteloze energielening)	36		85	
Financiële begeleiding OCMW*	31		20	
Sociaal huren (SVK)	723		666	
Verzoek tot afsluiting bij LAC	0		0	
Maximale huurprijs	141		322	
Totaal	959	1.172.059,00	1146	1.032.227,00
Waarvan VEK		350.000,00		350.000,00
Waarvan in distributienettarief		822.059,00		682.227,00

() Begunstigden die het recht op de premie verkrijgen door verhoogde tegemoetkoming, schuldbemiddeling of laag inkomen worden gerapporteerd onder prioritaire doelgroep van de energielening. Personen die financieel begeleid worden door het OCMW maken in principe ook deel uit van de prioritaire doelgroep maar worden in dit geval wel apart gerapporteerd.*

In 2019¹ werden in totaal 21.455 energiescans uitgevoerd; in 2020² waren dit er 11.450. In beide jaren werd voor 1.240 k€ VEK voorzien om dit te bekostigen. Aan een tarief van 200 euro per energiescan zou dit betekenen dat 3.051 k€ en 1.050 k€ overblijft die via het distributienettarief werd bekostigd.

¹ [Jaarverslag 2019](#)

² [Jaarverslag 2020](#)

Evaluatie ODV Fluvius

In 2019 publiceerde de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) een [rapport](#) over de openbare dienstverplichting inzake elektriciteit en aardgas. Dit rapport beschrijft de verschillende ODV's op de elektriciteits- en aardgasmarkt en de mate waarin deze doorwegen op de factuur van een gemiddeld Vlaams huishouden of bedrijf. Actuele cijfers hiervan kunnen op de [website](#) van de VREG worden bekeken. De huur-en-isolatiepremie en de gratis energiescan worden er niet individueel in besproken. Niettemin geeft het rapport en de web-tool zicht op de mate waarin ODV's doorwegen op de elektriciteitsfactuur. Wel wijst de VREG erop dat de uiteenlopende financieringswijze van de Vlaamse ODV's weinig inzichtelijk is, ondanks dat de ODV's de elektriciteitsfactuur wel sterk de hoogte in duwen (VREG, 2019).

4 Vervolgstappen

Het huidige verslag biedt een overzicht van de diverse sociale correcties en hun determinanten, in de mate van mogelijke zal dit worden uitgebreid met de administratieve kost per sociale correctie. Het huidige rapport zal dienen als startpunt voor een vervolgtraject waarin wordt onderzocht hoe de sociale correcties met elkaar en de fiscale regelingen interageren. Daar is het de bedoeling om onder meer de effecten op de participatie-aanslagvoet te duiden; in welke mate dit het risico op promotie-, of werkloosheidsval met zich meebrengt. Alsook zullen de globale effecten per inkomenscategorie worden onderzocht.

Om dit te kunnen simuleren zijn er gesprekken opgestart om deel te nemen aan het BELMOD-project. Het [BELMOD-project](#) is een consortium van partners die onder coördinatie van FOD SZ het MIMOSIS microsimulatiemodel moderniseren. Onderstaande partners zijn betrokken in het project:

- Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid
- UAntwerpen
- Universiteit van Essex
- Federaal Planbureau
- KULeuven
- Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

Parallel hiermee zullen bepaalde beleidsdomein overschrijdende opties worden uitgewerkt, en in de mate van mogelijke worden gesimuleerd. In deze fase beogen we onder meer in kaart te brengen in welke mate bepaalde begrippen en concepten kunnen worden geharmoniseerd en in welke mate het aangewezen is dat bepaalde sociale correcties worden geclusterd..

Om bepaalde specifieke clusters van sociale correcties te onderzoeken, is het aangewezen dat deze worden onderzocht in het beleidsdomein waar de expertise ter zake gebundeld zit, bijvoorbeeld:

Zo wordt een analyse dat de wisselwerking tussen bepaalde toeslagen (basisbedrag, sociale toeslag, ...) en fiscale voordelen voor kinderen ten laste onderzocht ook best binnen BD WVG uitgevoerd. Parallel daarmee kan de wisselwerking tussen de sociale correcties inzake kinderopvang worden afgetoetst met de belastingverminderingen voor kinderoppas.

Bibliografie

- Bogaerts, K., Hufkens, T., Storms, B., & Verbist, G. (2014). *De Sociale Doelmatigheid van Financiële Tegemoetkomingen voor Studenten: Kostendekking & Verdelingsanalyse van Studietoelagen, Kinderbijslagen en Fiscale Voordelen*. FLEMOSI-project. CES - KU Leuven; CSB - UAntwerpen; ID - VUB; CREPP - Universiteit de Liege; University of Essex. Opgehaald van https://www.researchgate.net/publication/270048454_De_sociale_doelmatigheid_van_financiele_tegemoetkomingen_voor_students_kostendekking_en_verdelingsanalyse_van_studietoelagen_kinderbijslagen_en_fiscale_voordelen
- De Norre, J., De Leebeeck, K., & Havermans, N. (2020). *Studiekosten in het Hoger Onderwijs*. Gent: Steunpunt Onderwijs Onderzoek (SONO). Opgehaald van http://steunpuntsono.be/wp-content/uploads/2020/09/3.3_studiekosteninhethogeronderwijs.pdf
- Declercq, K., & Verboven, F. (2015). Socio-economic status and enrollment in higher education: do costs matter? *Education Economics*, 23(5), 532-556. doi:10.1080/09645292.2015.1047822
- Dep. WSE. (2020). *Jaarrapport Vlaamse opleidingsincentives*. Brussel: Departement WSE, Vlaamse overheid. Opgehaald van <https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/39943>
- Diris, R., & Ooghe, E. (2018, maart 28). The Economics of Financing Higher Education. *Economic Policy*, 33(94), 265-314. doi:10.1093/epolic/eiy003
- Heylen, K. (2020). *Woonsubsidies in Vlaanderen: Verdelingsanalyse voor 2018 en evolutie sinds 2008*. Leuven: Steunpunt Wonen. Opgehaald van https://steunpuntwonen.be/Documenten_2016-2020/Onderzoek_Werkpakketten/WP_7_Beleidsevaluerend_onderzoek/WP7a_RAPPORT
- Opgroeien; VUTG. (2021). *Evaluatie Groeipakket*. Brussel: Dep. WVG, Vlaamse overheid. Opgehaald van <https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/42145>
- Teppers, E., Schepers, W., & Van Regenmortel, T. (2019). *Het gebruik van en de behoefte aan kinderopvang voor baby's en peuters jonger dan 3 jaar in het Vlaamse Gewest*. Leuven: Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (SWVG). Opgehaald van <https://www.kindengezin.be/img/gebruik-en-behoefte-aan-kinderopvang-juli-2019.pdf>
- Van Roy, K., Peersman, W., De Lepeleire, J., Mamouris, P., De Sutter, A., De Maeseneer, J., & Goderis, G. (2017). *Evaluatie Impulsfonds*. Academisch Centrum Huisartsgeneeskunde (ACHG); Vakgroep Huisartsgeneeskunde en Eerstelijnsgezondheidszorg. Leuven; Gent: KU Leuven; UGent. Opgehaald van <https://www.zorg-en-gezondheid.be/sites/default/files/atoms/files/Rapport%20evaluatie%20Impulsfonds%202017-02-14.pdf>
- Vanhille, J., Goedemé, T., Van Thielen, L., & Storms, B. (2019). *Implementatie van de betaalbaarheidstoets voor de integrale waterfactuur*. UAntwerpen, CSB. Brussel: Vlaamse Milieumaatschappij. Opgehaald van <https://www.vmm.be/publicaties/implementatie-van-de-betaalbaarheidstoets-voor-de-integrale-waterfactuur>
- VLOR. (2016). *Advies evaluatie van het bestaande studiefinancieringsmechanisme hoger onderwijs*. Brussel: Vlaamse onderwijsraad; Raad Hoger Onderwijs. Opgehaald van <https://assets.vlor.be/www.vlor.be/import/rho-rho-adv-1516-004.pdf>
- VREG. (2019). *De Vlaamse openbaredienstverplichtingen inzake elektriciteit en aardgas*. Brussel: Vlaamse Regulator van de Elektriciteits' en Gasmarkt. Opgehaald van <https://www.vreg.be/nl/document/rapp-2019-11>

Bijlagen

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Tabel 23: Verminderd inschrijvingsgeld DKO (Schooljaar 2019-2020 en 2020-2021, Bron: AGODI, 2021)

2019-2020		Inschrijvingen DKO per categorie (x = leeftijd)				Niet-geïnde inschrijvingsgelden (€)			
Cursist is (ten laste van):		x < 18	18 < x < 25	25 < x	Totaal	x < 18	18 < x < 25	25 < x	Totaal
Uitkeringsgerechtigd (wacht- of werkloosheidsuitkering)		233	19	1.104	1.356	5.592	3.458	200.928	209.978
Verplicht ingeschreven werkzoekende		4	1	27	32	96	182	4.914	5.192
Leefloon-gerechtigd bij OCMW of equivalent IGO-gerechtigd of rentebijslag		146	8	117	271	3.504	1.456	21.294	26.254
Invaliditeit - Erkend persoon met een handicap (VAPH)		396	34	1.505	1.935	9.504	6.188	273.910	289.602
Invaliditeit - Arbeidsongeschikt (+66%)									
Verhoogde kinderbijslag voor kind met medische ongeschiktheid (+66%)		262	5	1.284	1.551	6.288	910	233.688	240.886
Pleegzorg		158	1	34	193	3.792	182	6.188	10.162
Erkend vluchteling of subsidiair beschermde		56	0	16	72	1.344	0	2.912	4.256
Verhoogde verzekeringstegemoetkoming		1.999	53	1.283	3.335	47.976	9.646	233.506	291.128
Geen van de bovenstaande categorieën		51.925	8.062	96	60.083	1.246.200	1.467.284	17.472	2.730.956
Volledig tarief		98.590	0	36.914	135.504	0	0	0	0
TOTAAL		153.769	8.183	42.380	204.332	1.324.296	1.489.306	994.812	3.808.414

2020-2021		Inschrijvingen DKO per categorie (x = leeftijd)				Niet-geïnde inschrijvingsgelden (€)			
Cursist is (ten laste van):		x < 18	18 < x < 25	25 < x	Totaal	x < 18	18 < x < 25	25 < x	Totaal
Uitkeringsgerechtigd (wacht- of werkloosheidsuitkering)		219	31	994	1.244	5.256	5.704	182.896	193.856
Verplicht ingeschreven werkzoekende		10	2	21	33	240	368	3.864	4.472
Leefloon-gerechtigd bij OCMW of equivalent IGO-gerechtigd of rentebijslag		152	7	122	281	3.648	1.288	22.448	27.384
Invaliditeit - Erkend persoon met een handicap (VAPH)		417	43	1.351	1.811	10.008	7.912	248.584	266.504
Invaliditeit - Arbeidsongeschikt (+66%)									
Verhoogde kinderbijslag voor kind met medische ongeschiktheid (+66%)		261	3	1.172	1.436	6.264	552	215.648	222.464
Pleegzorg		143	2	56	201	3.432	368	10.304	14.104
Erkend vluchteling of subsidiair beschermde		47	1	13	61	1.128	184	2.392	3.704
Verhoogde verzekeringstegemoetkoming		1.981	51	1.372	3.404	47.544	9.384	252.448	309.376
Geen van de bovenstaande categorieën		48.097	7.914	57	56.068	1.154.328	1.456.176	10.488	2.620.992
Volledig tarief		97.582	0	34.227	131.809	0	0	0	0
TOTAAL		148.909	8.054	39.385	196.348	1.231.848	1.481.936	949.072	3.662.856

Tabel 24: Sociale correcties in het VWO - Detailweergave (Bron: AHOVOKS, 2021)

Sociale correcties VWO (2019, 2020)	Begunstigden 2019 (N)	Begunstigden 2020 (N)	Kost SC 2019 (€)	Kost SC 2020 (€)	Geïnde bedragen 2019 (€)	Geïnde bedragen 2019 (€)
Premies in het volwassenenonderwijs (terugbetaling inschrijvingsgeld)	973	963	566.000,00	541.000,00		
Volledige vrijstelling van inschrijvingsgeld in het volwassenenonderwijs	469.017	449.742	36.450.786,00	34.638.691,50	0,00	0,00
Andere	177.023	137.717	12.170.868,00	9.122.652,00	0,00	0,00
(Verplicht ingeschreven) werkzoekende	2.508	256	219.177,00	23.130,00	0,00	0,00
Asielzoeker	13.002	8.958	1.110.097,50	772.830,00	0,00	0,00
DAVINCI Tariefsuggestie	106.408	199.973	8.440.428,00	15.724.255,50	0,00	0,00
Gedetineerde	4.004	2.410	331.027,50	196.275,00	0,00	0,00
Inburgeraar	128.907	84.143	11.035.830,00	7.164.255,00	0,00	0,00
Leefloon-gerechtigd bij OCMW of equivalent	11.171	4.411	984.946,50	384.411,00	0,00	0,00
Leefloon-gerechtigde minderjarige	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00
Uitkeringsgerechtigd (wacht- of werkloosheidsuitkering)	7	12	495,00	825,00	0,00	0,00
Uitkeringsgerechtigd (wacht- of werkloosheidsuitkering) - met opleidingstraject	24.626	2.072	1.938.556,50	196.338,00	0,00	0,00
Voltijds leerplichtig	1.361	1.441	219.360,00	221.280,00	0,00	0,00
COVID-19	0	8.349	0,00	832.440,00	0,00	0,00
Verminderd inschrijvingsgeld in het volwassenenonderwijs (0,30 € per lestijd)	57.229	37.940	4.145.953,20	2.825.772,00	1.036.488,30	706.443,00
Andere	94	1	6.624,00	72,00	1.656,00	18,00
DAVINCI Tariefsuggestie	20.474	23.009	1.519.231,20	1.715.938,80	379.807,80	428.984,70
Invaliditeit - Arbeidsongeschikt (+66%)	16.497	10.956	1.208.134,80	822.412,80	302.033,70	205.603,20
Invaliditeit - Erkend persoon met een handicap (VAPH)	1.049	746	75.721,20	51.702,00	18.930,30	12.925,50
Invaliditeit - Gedaald verdienvermogen (1/3)	534	268	37.192,80	18.840,00	9.298,20	4.710,00
Invaliditeit - Gedaalde zelfredzaamheid (7 punten)	761	356	58.688,40	27.222,00	14.672,10	6.805,50
Invaliditeit - Integratietegemoetkoming voor gehandicapten (IT)	613	347	43.586,40	26.250,00	10.896,60	6.562,50
Uitkeringsgerechtigd (wacht- of werkloosheidsuitkering) - zonder opleidingstraject	17.207	2.257	1.196.774,40	163.334,40	299.193,60	40.833,60
Verminderd inschrijvingsgeld in het volwassenenonderwijs (0,60 € per lestijd)	87.668	65.738	4.627.026,00	3.461.742,00	3.084.684,00	2.307.828,00
Totaal sociale correcties VWO	614.887	554.383	45.789.765,20	41.467.205,50	5.157.660,60	3.720.714,00
Standaardtarief	369.571	256.238	0,00	0,00	33.780.268,50	23.797.498,50
Standaardtarief+ & EVC	0	62	0,00	0,00	0,00	12.420,00
Eindtotaal	984.458	810.683	45.789.765,20	41.467.205,50	38.937.929,10	27.530.632,50

Tabel 25: Kosteloos onderzoek naar de gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's (NARIC) (Bron: AHOVOKS, 2021)

Kosteloos onderzoek naar de gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's (NARIC)	Begunstigden 2019 (N)	Begunstigden 2020 (N)	Kost SC 2019 (€)	Kost SC 2020 (€)
Asielzoeker, vluchteling, subsidiair beschermde of NBMV	881	646	111.420	82.890
Verhoogde verzekeringstegemoetkoming	100	104	11.610	12.510
Leefloon-gerechtigd bij OCMW of equivalent	40	39	4.680	4.950
Inburgeraar	1.565	1.528	190.080	180.450
(Verplicht ingeschreven) werkzoekende - met opleidingstraject (VDAB)	568	503	63.090	56.070
(Verplicht ingeschreven) werkzoekende - met opleidingstraject (ACTIRIS)	137	171	15.570	20.070
Totaal	3.291	2.991	396.450	356.940

Tabel 26: Groeipakket (Bron: VUTG, 2021)

Groeipakket	Bedrag 2019 (€)	Bedrag 2020 (€) (voor indexering)	Bedrag 2020 (€) (na indexering)
Basisbedrag	3.174.670.000	3.232.312.000	3.246.519.212
Startbedrag	76.467.000	70.099.000	70.708.713
Schoolbonus	66.747.000	67.806.000	67.805.699
Participatietoelage - Schooltoelage	186.422.000	186.679.000	190.751.737
Participatietoelage - Kleutertoelage	18.151.000	18.510.000	18.510.164
Participatietoelage - Kinderopvangtoelage	10.980.000	9.121.000	9.194.078
Sociale toelage	170.745.000	179.332.000	180.528.214
COVID-19 en coronatoelage	0	13.749.000	13.749.078
Zorgtoelagen - Wezentoeslag	81.052.000	74.631.000	75.106.523
Zorgtoelagen - Pleegzorgtoelage	2.806.000	3.674.000	3.699.244
Zorgtoelagen - Ondersteuningsbehoefte	113.732.000	113.461.000	114.184.826
Totaal (excl. regularisaties)	3.901.773.000	3.969.375.000	3.990.757.486
Regularisaties	33.979.000	95.300.000	95.341.626
Totaal (incl. regularisaties)	3.935.751.000	4.064.674.000	4.086.099.112

Tabel 27: Groeipakket - Schooltoeslag 2019-2020 (Bron: VUTG, 2021)

Groeipakket - Schooltoeslag 2019-2020		Minimum toeslag		Gedeeltelijke toeslag		Volledige toeslag		Uitzonderlijke toeslag		Totaal	
		Aantal (N)	Bedrag (€)	Aantal (N)	Bedrag (€)	Aantal (N)	Bedrag (€)	Aantal (N)	Bedrag (€)	Aantal (N)	Bedrag (€)
Kleuteronderwijs						109.302	11.335.136			109.302	11.335.136
Lager onderwijs		68.952	8.343.882	40.834	6.312.990	79.801	15.017.750	1.094	267.341	190.681	29.941.962
Secundair onderwijs											
Gehuwde, zelfstandige of alleenstaande leerlingen		4	2.852	35	73.546	1.723	5.632.022			1.762	5.708.420
Leerlingen in 3de leerjaar van de 3de graad voltijds TSO of BSO	Extern	747	209.608	2.760	1.968.659	2.612	2.956.967	17	22.597	6.136	5.157.831
	Intern	16	11.603	22	27.750	30	55.833			68	95.185
Alle anderen voltijds secundair onderwijs	Extern	23.820	5.567.925	75.813	44.865.789	71.847	67.773.275	833	922.606	172.313	119.129.595
	Intern	660	398.845	1.048	1.121.182	1.622	2.515.495			3.330	4.035.522
Stelsel Leren en werken		685	134.637	1.583	599.530	3.322	1.785.409	37	25.654	5.627	2.545.229
Verpleegkundigen in het HBO5	Extern	596	494.561	281	289.286	562	681.296			1.439	1.465.143
	Intern	89	73.852	277	622.861	358	1.303.356			724	2.000.069
TOTAAL		95.569	15.237.764	122.653	55.881.593	271.179	109.056.538	1.981	1.238.197	491.382	181.414.092

Tabel 28: Groeipakket - Schooltoeslag 2020-2021 (Bron: VUTG, 2021)

Groeipakket - Schooltoeslag 2020-2021		Minimum toeslag		Gedeeltelijke toeslag		Volledige toeslag		Uitzonderlijke toeslag		Totaal	
		Aantal (N)	Bedrag (€)	Aantal (N)	Bedrag (€)	Aantal (N)	Bedrag (€)	Aantal (N)	Bedrag (€)	Aantal (N)	Bedrag (€)
Kleuteronderwijs						103.326	10.952.503			103.326	10.952.503
Lager onderwijs		69.229	8.561.550	41.186	6.514.733	79.002	15.194.455	753	188.062	190.170	30.458.800
Secundair onderwijs											
Gehuwde, zelfstandige of alleenstaande leerlingen		5	3.643	43	96.851	1.987	6.637.852			2.035	6.738.346
Leerlingen in 3de leerjaar van de 3de graad voltijds TSO of BSO	Extern	893	256.086	2.817	2.078.496	2.792	3.230.288	25	33.962	6.527	5.598.831
	Intern	13	9.634	26	35.009	19	36.139			58	80.782
Alle anderen voltijds secundair onderwijs	Extern	25.120	6.000.917	79.608	48.163.928	75.229	72.524.517	634	717.650	180.591	127.407.013
	Intern	646	398.970	1.036	1.138.333	1.664	2.637.407			3.346	4.174.709
Stelsel Leren en werken		849	170.539	2.076	806.442	4.441	2.439.308	46	32.595	7.412	3.448.883
Verpleegkundigen in het HBO5	Extern	707	599.578	348	366.851	746	924.249			1.801	1.890.679
	Intern	85	72.085	351	814.605	438	1.629.689			874	2.516.378
TOTAAL		97.547	16.073.002	127.491	60.015.248	269.644	116.206.406	1.458	972.269	496.140	193.266.925

Tabel 29: Verzekering Gewaarborgd Wonen (Bron: Agentschap Wonen, 2021)

Verzekering gewaarborgd wonen			
VGW II		Tegemoetkomingen (N)	Bedrag (€)
01/04/2018 - 31/03/2019	werkloosheid	824	655.710
	arbeidsongeschikt		1.407.360
	Totaal		2.063.070
01/04/2019 - 31/03/2020	werkloosheid	739	533.306
	arbeidsongeschikt		1.344.267
	Totaal		1.877.572
01/04/2020 - 31/12/2020	werkloosheid	564	385.897
	arbeidsongeschikt		943.111
	Totaal		1.329.007
VGW III		Tegemoetkomingen (N)	Bedrag (€)
2019	werkloosheid	1201	960.766
	arbeidsongeschikt		1.910.881
	Totaal		2.871.646
VGW III		Tegemoetkomingen (N)	Bedrag (€)
2020	werkloosheid	1305	1.062.671
	arbeidsongeschikt		2.363.920
	Totaal		3.426.591
VGW IV		Tegemoetkomingen (N)	Bedrag (€)
2020	Totaal	-	357.120